

**MOMENTUL REVOLUȚIONAR
1848: CONSTITUȚIILE ȘI
DOCUMENTELE OFICIALE ALE
REVOLUȚIEI DE LA 1848 ȘI ROLUL
LOR ÎN MODERNIZAREA
STRUCTURII POLITICE A STATULUI**

Dr. Roxana GHERGHE
Universitatea “Constantin Brâncuși” din
Târgu-Jiu

Rezumat

Revoluția română din anul 1848, determinată de realitățile social-economice din cele trei țări românești – Țara Românească, Transilvania și Moldova – a fost evenimentul cel mare care nu numai a afirmat aspirațiile naționale legitime ale românilor, dar a și fixat un program unitar de urmat după aceea, de înfăptuire a unității politice a națiunii române și de modernizarea structurilor societății. Pentru români idealul național era condiția primordială a unei vieți creatoare și demne, iar obiectivele modernizatoare deveneau suportul prin care românii recuperau diferențele de nivel între civilizația lor, greu încercată de dominația otomană după 1538, și cea occidentală.

Cuvinte cheie: revoluționarii pașoptiști, proiect de constituție, separația puterilor.

Fenomen general european¹, revoluția pașoptistă a marcat o etapă nouă în istoria omenirii. Revoluțiile din această perioadă de pe continentul european deși, au îmbrăcat forme specifice, s-au caracterizat printr-o serie de trăsături omogene².

Revoluția de la 1848 a izbucnit pe fondul unor tensiuni politice și sociale, agravate de acțiunea calamităților naturale, care au afectat o mare parte a populației³. Tot în această perioadă, mișcarea pentru reforme, inițiată de boierimea liberală, s-a intensificat. Regimul agrar stabilit prin Regulamentele

**THE REVOLUTIONARY MOMENT OF
1848: THE OFFICIAL CONSTITUTIONS
AND DOCUMENTS OF THE
REVOLUTION FROM 1848 AND THEIR
ROLE IN THE MODERNIZATION OF
POLITICAL STRUCTURE OF THE
STATE**

PhD Roxana GHERGHE
“Constantin Brâncuși” University of Târgu-Jiu

Abstract

The Romanian Revolution from 1848, caused by the social-economic realities from the three Romanian countries – the Romanian Country, Transylvania and Moldova – was the great event which not only revealed the Romanians’ national legitimate goals, but also established an unitarian programme to follow afterwards, in order to achieve the political unit of the Romanian nation and modernize the structures of the society. For Romanians, their national goal was the primordial condition of a creative and respectable life, and modernizing goals became the support through which the Romanian recovered the level differences between their civilisation that had gone through difficult times due to the Turkish occupation after 1538, and the Western one.

Key words: forty-eighters revolutionaries, draft constitution, separation of powers.

A general European phenomenon¹²⁸, the revolution from 1848 marked a new stage in the history of humanity. The revolutions from this period on the European continent, although they had specific forms, were characterized by a series of homogeneous features¹²⁹.

The Revolution from 1848 burst as a result of political and social tensions, aggravated by the action of natural disasters which affected a large part of the population¹³⁰. Also in this period, the movement for reforms, initiated by the liberal nobility, intensified. The

Organice a determinat accentuarea stării de agitație a țărănimii din Principatele Române.

Începutul revoluției la Paris, Viena și Pesta a avut un puternic răsunet în Țările Române unde revoluționarii români, potrivit afirmației istoricului Dan Berindei⁴, au înțeles să îmbine elementele tradiționale, specifice spațiului lor, cu ideile culese de ei în cercurile democratice ale țărilor avansate și în special în cele franceze, în cursul deceniilor anterioare. Astfel, de la începutul lunii martie, starea de agitație a cuprins atât Principatele Române, cât și Transilvania.

În cadrul întrunirii organizate la 8/20 martie 1848⁵, de către Nicolae Bălcescu, la care au participat⁶: Al. G. Golescu, Dimitrie Bolintineanu C. Mavrodin, precum și moldovenii: Iancu Alecsandri, Vasile Mălinescu, I. Lecca, Teodor Rășcanu, s-a stabilit elaborarea unui program, care stipula și eliberarea și împrumutarea țăranilor prin despăgubire. Nu a fost acceptată propunerea conform căreia, moldovenii și muntenii, adunați în Țara Românească, să înceapă revoluția, care urma să se extindă în Moldova. Moldovenii au cerut ca „mișcarea să fie simultană și ca fiecare să meargă în Principatul lui”⁷. Prevederile acestui program au fost incluse, ulterior, în *Proclamația de la Islaz*, din iunie 1848.

Prevederi și principii incluse în documentele programatice elaborate în Moldova în anul 1848.

În Moldova, în primăvara anului 1848, era semnalată la Pesta prezența unui grup de „conspiratori”, format din români bănățeni. O proclamație a acestui grup a fost răspândită în Moldova. În drum spre Iași, Nicolae Ionescu, reprezentând pe cei o sută de tineri români de la Paris, s-a oprit la Pesta, stabilind legătura cu grupul de aici. Cele două grupări stipulau: libertate și egalitate; desființarea nobilimii; țăranii să devină posesori ai pământurilor pe care le cultivau; slujbele să se acorde numai românilor, pe merit; instituirea unei armate naționale; formarea unei Confederații din care să facă parte Principatele Române,

agrarian regime established in the Organic Regulations caused the increase of peasantry’s state of nervousness in the Romanian Principalities.

The beginning of the Revolution in Paris, Wien and Pest had a powerful echo in the Romanian Countries where the Romanian revolutionaries, according to the historian Dan Berindei¹³¹, understood to combine traditional elements specific to their space with the ideas gathered by them in the democratic circles of advanced countries and especially in the French ones, from previous decades. Therefore, at the beginning of March, the state of nervousness covered both the Romanian Principalities and Transylvania.

At the meeting organized on 8/20 March 1848¹³², by Nicolae Bălcescu, where¹³³: Al. G. Golescu, Dimitrie Bolintineanu C. Mavrodin, along with the Moldavians: Iancu Alecsandri, Vasile Mălinescu, I. Lecca, Teodor Rășcanu took part, the elaboration of a programme was decided, that stipulated peasants’ setting free and appropriation by means of compensation. They did not accept the proposal according to which, the Moldavians and the Muntenians, gathered in the Romanian Country, should start the revolution that was to extend in Moldavia. The Moldavians asked that “the movement be simultaneous and everyone should go to its own Principality”¹³⁴. The stipulations of this programme were later included in the *Proclamation from Islaz*, from June 1848.

Provisions and principles included in the programmatic documents elaborated in Moldavia in 1848.

In *Moldavia*, in the spring of 1848, the presence of a group of “conspirators” consisting of Banat people was signalled at Pest. A proclamation of this group was spread in Moldavia. On his way to Iasi, Nicolae Ionescu, representing the one hundred young Romanians from Paris, stopped at Pesta, establishing a connection with the group there. The two groups stipulated: freedom and equality; abolishing the nobility; peasants should become owners of the lands they

Transilvania, Banatul și Ungaria. Grupul de la Paris trebuia să revină în Moldova și să acționeze împreună cu Mihail Kogălniceanu, frații Alecsandri și Grigore Cuza. Dar, desfășurarea evenimentelor a făcut ca aceste planuri să nu fie puse în practică.

La începutul lunii martie, atât la București, cât și la Iași, au fost răspândite manifeste în care se prevedea: alungarea lui Gr. Sturdza; desființarea cenzurii și destituirea membrilor tribunalului suprem.

La 27 martie/8 aprilie 1848, la hotelul Petersburg din Iași, a avut loc Marea adunare a opoziției moldovene, care a constituit „începutul Revoluției române de la 1848”⁸. Participanții au condamnat abuzurile administrației și au stabilit măsurile necesare în vederea reinstaurării „ordinii regulamentare”. Totodată, a fost numită o Comisie care avea drept atribuție redactarea programului general de revendicări. Din Comisie făceau parte: frații Rosetti, C. Rolla, Al. I. Cuza, V. Ghica, V. Alecsandri.

La 28 martie/9 aprilie 1848, a fost redactat programul *Petițiunea- Proclamațiune a boerilor și notabililor Moldoveni*⁹, care era menit să pună „Moldova pe o cale de fericire”¹⁰. Elaborat de către un Comitet ales de „numeroasă obște, alcătuită de toate stările din țeară, precum și de străini de toate națiile ce locuiesc în Moldova”¹¹, cuprindea stipulații care prevedeau „îmbunătățirea stării poporului țerii Moldovei”¹². Ulterior, P. Balș, a afirmat că, în cadrul discuțiilor revoluționarilor moldoveni, care au avut loc în martie 1848, a fost analizat și subiectul pregătirii „unirii României” și a împlinirii ei¹³. Dar, temându-se de intervenția Rusiei, neexistând un contact strâns cu națiunea română, precum și absența din Principatele Române a unor luptători unioniști, toate acestea i-a determinat pe revoluționarii moldoveni să nu formuleze în mod expres cerința Unirii Moldovei cu Țara Românească¹⁴.

La pct. 1 se stipula respectarea Regulamentului Organic: „Sfânta păzire a Regulamentului, în tot cuprinsul seu și fără nici o răstălmăcire”¹⁵. De fapt, Regulamentul

cultivated; jobs be given only to Romanians depending on their skills; establishing a national army; forming a Confederation that should have included the Romanian Principalities, Transylvania, Banat and Hungary. The Group from Paris had to come back to Moldavia again and act with Mihail Kogălniceanu, the Alecsandri brothers and Grigore Cuza. But, the development of events made that these plans cannot be put into practice.

At the beginning of March, both in Bucharest and in Iași, leaflets were distributing stipulating: banishing Gr. Sturdza; abolishing censure and dismissing the members of the Supreme Court.

On 27th of March /8th of April 1848, at the Petersburg hotel from Iași, the great meeting of the Moldavian opposition took place, which meant “the beginning of the Romanian Revolution from 1848”¹³⁵. Participants blamed the administration’s abuses and established the necessary measures for re-establishing the “regulations order”. A Commission was also appointed in order to draw up the general claims platform. The Commission consisted of: the Rosetti brothers, C. Rolla, Al. I. Cuza, V. Ghica, V. Alecsandri.

On the 28th of March/9th of April 1848, the platform called *Petition- Proclamation of Moldavian nobles and notables*¹³⁶ was drawn-up meant to put “Moldavia on a route of happiness”¹³⁷. Drawn-up by a Committee chosen by “the numerous people consisting of all the classes of the country as well as of foreigners of all nations that lived in Moldavia”¹³⁸, it comprised stipulations that provided “the improvement of Moldavian country people’s state”¹³⁹. Later on, P. Balș, said that during the discussions of the Moldavian revolutionaries that took place in March 1848, the subject of “Romanian unification” preparation and accomplishment was also discussed¹⁴⁰. But, the fear of Russian intervention, without a strong contact with the Romanian nation, as well as the absent of unionist fighters from the Romanian Principalities made the Moldavian

Organic era considerat „temelia pe care stă așezată constituția”¹⁶. Această reglementare era prevăzută din considerente tactice¹⁷, pentru a da o notă de legalitate acțiunii și a nu oferi posibilitatea Rusiei să intervină. Astfel, „Petiția-proclamație de la Iași din 28 martie 1848, dat fiind mai ales caracterul legalist imprimat mișcării revoluționare în această fază, urmărirea concretizarea absolută a principiului separării puterilor statului, autonomizării Adunării obștești și scoaterea ei de sub tutela domnitorului Mihail Sturdza”¹⁸. Cu privire la libertatea personală, se prevedea: „nimeni să nu poată fi pedepsit decât pe temeiul legilor și în urma unei hotărâri judecătorești. Fiește-care arestuit să fie înfățișat în vreme de 24 ceasuri dinaintea tribunalului competente” (pct. 3)¹⁹. Totodată, se statua: responsabilitatea miniștrilor pentru „lucrările” lor și a tuturor funcționarilor pentru „faptele lor în lucrările slujbelor” (pct. 12, 23)²⁰; respectarea legilor referitoare la creditul public: „păzirea cu sfințenie a legilor pe cari se reazemă creditul public, și aceasta în privirea tuturor fără osebire, pentru siguranța relațiilor comerciale” (pct. 16)²¹ stabilitatea, avansarea și mărirea salariilor funcționarilor; îmbunătățirea „condicii criminale, ale procedurii și ale sistemului pedepsitor” (pct. 25)²²; ordonanțele în materie judecătorească și administrativă să fie examinate în prealabil de Adunare; ședințele tribunalelor să fie publice; fiecare pământean să se bucure de dreptul de a adresa „jalbă Obștescii Adunări” (pct. 30)²³; dizolvarea Obșteștii Adunări deoarece „nu însuflă nici o încredere obștei”²⁴ și instituirea unei noi Camere, care urma să devină o „adeverată reprezentare a nației” (pct. 32)²⁵; abolirea pedepselor trupești.

Cu privire la prevederile acestui program s-a afirmat că: „Nici prin intenție și nici prin conținutul ei obiectiv *Petiția-proclamație* nu tindea să bulverseze ordinea Regulamentară instituită în Moldova; sub învelișul acestei „ordini” se caută însă a se introduce o serie de reforme care ar fi lărgit procesul de modernizare a societății, ar fi „renovat” fizionomia regimului

revolutionaries not expressly formulate the requirement of Moldavian unification with the Romanian Country¹⁴¹.

Point 1 stipulated the compliance with the Organic Regulations: “The holly watching over the Regulations in their content without any misinterpretations”¹⁴². In fact, the Organic Regulations was considered the basis of the constitution”¹⁴³. This regulation was provided from tactic reasons¹⁴⁴, in order to give a legality note and not give Russia the possibility to interfere. Therefore, the “Petition-Proclamation from Iasi from 28th of March 1848, given the legalist character provided to the revolutionary movement in this phase, wanted to absolutely materialize the principle of state powers separation, give autonomy to the National Assembly and remove it from the guardianship of the voivode Mihail Sturdza”¹⁴⁵. As far as private freedom was concerned, it provided that “nobody can be punished unless there is a legal basis and without following a juridical decision. All the arrested people have to be brought to the relevant court within 24 hours” (point 3)¹⁴⁶. It also stipulated: the liability of ministers for their “actions” and of officials in the actions of their works” (point 12, 23)¹⁴⁷; compliance with the laws regarding public credit: “guarding the laws that public credit is based, by considering everything without any difference for the safety of trade relations” (point 16)¹⁴⁸ stability, promotion and increase of officials’ salaries; improving the “criminal laws, the punishment procedure and system” (point 25)¹⁴⁹; juridical and administrative ordinances had to be previously examined in the Assembly; courts meetings have to be public; every man had to enjoy the right of submitting a petition to the National Assembly” (point 30)¹⁵⁰; dissolving the National Assembly because “it did not give trust to the people”¹⁵¹ and establishing a new Chamber able to become “a real representation of the nation” (point 32)¹⁵²; abolishing body punishments.

Regarding the provisions of this platform, it was said that: “Neither through its purpose or through its objective contents, *the Petition-Proclamation* tended to disturb the

regulamentar"²⁶. Au fost acceptate 33 din cele 35 de puncte, ale acestui act politic²⁷, fiind respinse cele care se refereau la dizolvarea Adunării Obștești și instituirea unei gărzi naționale²⁸.

Mihail Sturdza a hotărât arestarea liderilor contestatarilor, care au fost nevoiți să ia calea exilului. O parte a boierilor rămași în țară s-a constituit într-o societate revoluționară. Petiționarii exilați și-au făcut cunoscute convingerile și ideile politice cu ajutorul memoriilor, pamfletelor, apelurilor și proiectelor.

Cele 35 de puncte prevăzute în *Petițiunea-proclamațiune* au fost reluate, dezbătute și detaliate în broșura: *În numele Moldovei, a omenirii și a lui Dumnezeu*, elaborată de Vasile Alecsandri, în *Proclamația partidului național din Moldova către români, Prințișile noastre pentru reformarea patriei, Dorințele partidei naționale în Moldova*, precum și în *Proiectul de constituție al lui Mihail Kogălniceanu*.

Broșura elaborată de Vasile Alecsandri, *În numele Moldovei, a omenirii și a lui Dumnezeu*, din mai 1848²⁹, cuprindea prevederi care erau „un îndemn la lupta contra tiraniei lui Mihail Sturdza”³⁰. Erau enumerate și argumentate cele 35 de puncte inserate în *Petițiunea-Proclamațiune*.

În *Proclamația partidului național din Moldova către români*, din iunie 1848³¹, s-a remarcat o dezvoltare a programului revoluționar prin accentul pus pe caracterul său social. Se statua că programul reprezenta interesele tuturor categoriilor sociale.

Revoluționarii moldoveni, ajunși dincolo de Carpați, la 12/24 mai 1848, la Brașov, au elaborat legământul numit *Prințișile noastre pentru reformarea patriei*³² care, era de fapt, un legământ revoluționar secret³³. A fost semnat de 14 moldoveni³⁴, printre care, C. Negri și A. Russo³⁵. Se prevedea: organizarea instituțiilor țării pe baza principiilor: libertate, egalitate și frățietate; desființarea iobăgiei; împrăștierea țăranilor fără despăgubire; „unirea Moldovei și a Valahiei într-un singur stat neatârnat,

regulations order established in Moldavia; below the cover of this “order” they tried to introduce a series of reforms that could have developed the modernization process of the society, could have “renewed” the physiognomy of the regulations regime”¹⁵³. 33 of the 35 points of this political act were accepted¹⁵⁴, rejecting those that referred to the dissolution of the National Assembly and to the establishment of a national guard¹⁵⁵.

Mihail Sturdza decided to arrest the contesters who had to take the way of the exile. A part of the nobles that remained in the country established a revolutionary society. The exiled petitioners expressed their political beliefs and ideas in memoirs, pamphlets, appeals and projects.

The 35 points stipulated in the *Petition-Proclamation* were resumed, debated and detailed in the brochure: *In the name of Moldavia, humanity and God*, drawn-up by Vasile Alecsandri, in *The Proclamation of the national party from Moldavia towards the Romanians, Our principles for the country's reformation, the Desires of the national party in Moldavia*, as well as in *Mihail Kogălniceanu's constitution project*.

The brochure drawn-up by Vasile Alecsandri, *In the name of Moldavia, humanity and God*, from May 1848¹⁵⁶, included provisions that were “an impulse to fight against the tyranny of Mihail Sturdza”¹⁵⁷. It also enumerated the 35 points included in the *Petition-Proclamation*.

In *The Proclamation of the national party from Moldavia towards the Romanians*, from June 1848¹⁵⁸, we notice a development of the revolutionary platform due to the accent put on its social character. It stipulated that the platform represented the interests of all social categories.

The Moldavian revolutionaries, that had reached beyond the Carpathians, on 12/14th of May 1848, in Brașov, drawn-up the oath called *Our principles for the country's reformation*¹⁵⁹ which was actually a secret revolutionary oath¹⁶⁰. It was signed by 14 Moldavians¹⁶¹, among whom, C. Negri and A. Russo¹⁶². It provided:

românesc³⁶. Acest program a fost redactat sub influența *Petiției naționale*, din 3/15 mai 1848.

În **Dorințele partidei naționale în Moldova**³⁷, din august 1848, Mihail Kogălniceanu critica cei „17 nenorociți ani”, în care Regulamentul Organic fusese un obstacol în calea dezvoltării firești a societății românești. Se statua: „Unirea Moldovei cu Țara Românească”, care era considerată „cheia bolții, fără care s-ar prăbuși tot edificiul național”. Se arăta că era „o unire dorită de veacuri de toți românii cei mai însemnați ai amânduror Principatelor, o unire pre care, după spiritul timpurilor, cu armele în mână au voit să o săvârșească Ștefan cel Mare și Mihail Viteazul, carele și ajunsese a se intitula: Cu mila lui Dumnezeu, domn al Țării Românești, al Moldovei și al Ardealului (...). Astăzi însă împrejurările ne sânt mai favorabile ca să putem realiza aceea ce strămoșilor noștri le-a fost cu putință numai a dori³⁸. Rangurile boierești erau considerate „niște rămășițe ale timpurilor feudale³⁹. Considerată ca fiind „mai liberală decât petiția din 9 aprilie⁴⁰, această Proclamație lărgea sfera de activitate a Adunării, acordându-i și dreptul de inițiativă legislativă. Se prevedea⁴¹: autonomie internă prin „neatârnamarea administrativă și legislativă în toate cele dinlăuntru, fără amestec a orice puteri străine”; domn ales din toate clasele pe o perioadă limitată; Adunare reprezentativă desemnată de obștea cetățenilor; egalitatea în drepturi și obligații; responsabilitate ministerială; alegerea reprezentanților țării la Constantinopol de către Adunarea Obștească dintre români; desființarea rangurilor și privilegiilor; instituirea unei bănci naționale și de scont.

Prevederile acestui document au fost incluse în proiectul de Constituție al lui M. Kogălniceanu. Sursele de inspirație ale acestui document au fost: *Petițiunea-Proclamațiune a boerilor și notabililor Moldoveni, Prințișile noastre pentru reformarea patriei, Petiția de la Blaj, Proclamația de la Islaz*.

Izvoarele de inspirație ale **proiectului**

institutions organization based on the following principles: freedom, equality, fraternity; serfdom abolishment; peasants' appropriation without any compensation; “unification of Moldavia and Walachia in one free Romanian”¹⁶³. This platform was drawn-up under the influence of the *National Petition*, from 3/15th of May 1848.

In the **Desires of the national party in Moldavia**¹⁶⁴, from August 1848, Mihail Kogălniceanu criticised the “17 miserable years”, when the Organic Regulations had been an obstacle in the way of the natural development of the Romanian society. It stipulated: “Unification of Moldavia with the Romanian Country”, which was considered the “crown of the arch, without which the entire national edifice would collapse”. It showed that it was “an unification desired from ages by all the Romanians from both Principalities, an unification which, according to the spirit of the time, with weapons in their hands wanted to achieve, like Ștefan the Great and Mihail Viteazul, who called himself: Due to the greatness of God, voivode of the Romanian Country, Moldavia and Ardeal (...). Today circumstances are more favourable in order for us to be able to achieve what our ancestors could only desire¹⁶⁵. Noble ranks were considered “remainders of feudal times”¹⁶⁶. Considered as being “more liberal than the petition from 9th of April”¹⁶⁷, this Proclamation enlarged the activity range of the Assembly, giving the right of legislative initiative. It provided¹⁶⁸: internal autonomy for “administrative and legislative freedom without the interference of any foreign powers”; a voivode elected from all the classes for a limited time; a Representative Assembly appointed by the citizens' assembly; equality in rights and obligations' ministerial responsibility; electing the country's representatives at Constantinople by the National Assembly among the Romanians; abolishing ranks and privileges; establishing a national and discount bank.

The provisions of this document were included in M. Kogălniceanu's constitution

de Constituție al lui Mihail Kogălniceanu, din august 1848⁴², au fost principiile prevăzute, atât în programele anterioare, cât și în Constituția belgiană⁴³. Acest proiect „reprezenta chintesența a gândirii politice a revoluționarilor români din această provincie, inspirați nu numai de propriile realități social-politice, ci și de necesitățile unei acțiuni de promovare a intereselor generale ale națiunii române, în ansamblu”⁴⁴.

La art. 1 se statua că Moldova era „stat constituțional”. Astfel, se arăta necesitatea elaborării unei Constituții, care să aibă drept fundament principiile de bază ale doctrinei clasice, instaurarea unui regim constituțional, care să asigure exercitarea drepturilor și libertăților individului și să limiteze activitatea organelor de guvernământ⁴⁵.

Preluând prevederea cuprinsă în *Proclamația de la Islaz*, conform căreia la fiecare 15 ani, națiunea română era îndreptățită să-și aleagă o Reprezentantă extraordinară, care avea drept sarcină modificarea Constituției, Mihail Kogălniceanu arată că această revizuire trebuia realizată cu majoritatea de două treimi a deputaților prezenți⁴⁶.

La art. 2 era proclamată suveranitatea internă a viitorului stat: „ocârmuirea sa din lăuntru este slobodă și neatârnată”⁴⁷. Organele supreme ale statului erau: Adunarea Obștească și domnul. Se specifica că aceste organe nu erau ereditare.

Cu privire la organizarea puterilor statului era prevăzut principiul separării puterilor în stat: legislativă, executivă și judecătorească.

Puterea legislativă era încredințată Adunării Obștești, ai cărei membrii aleși erau reprezentanți ai țării. Spre deosebire de Constituția belgiană, care adopta sistemul bicameral, Mihail Kogălniceanu propunea sistemul unicameral. Alegerea reprezentanților se desfășura prin vot restrâns, la care participau cetățenii care îndeplineau următoarele condiții⁴⁸: aveau vârsta de cel puțin 21 ani; se bucurau de exercițiul

project. The sources of inspiration for this document were: *The Petition-Proclamation of Moldavian nobles and notables*, *Our principles for the country's reformation*, *the Petition from Blaj*, *the Proclamation from Islaz*.

The inspiration sources of **Mihail Kogălniceanu's constitution project**, from August 1848¹⁶⁹, were the principles provided both in previous platforms and in the Belgian Constitution¹⁷⁰. This project “was the quintessence of Romanian revolutionaries' political thought in this province, inspired not only by their own social-political realities, but also by the needs for an action to promote the general interests of the Romanian nation as a whole”¹⁷¹.

Art 1 stipulated that Moldavia was “a constitutional state”. It therefore provided the need to elaborate a Constitution, based on the main principles of classic doctrine, establishing a constitutional regime that would provide the exercise of individual rights and liberties and limit the activity of governmental bodies¹⁷².

Taking over the provision included in the *Proclamation from Islaz*, according to which, every 15 years, the Romanian nation was entitled to elect an extraordinary Representation, with the task of amending the Constitution, Mihail Kogălniceanu showed that this revision had to be accomplished with the majority of two thirds of present deputies¹⁷³.

Art. 2 proclaimed the internal sovereignty of the future state: “its internal government is free and autonomous”¹⁷⁴. The supreme bodies of the state were: the National Assembly and the voivode. It stipulated that these bodies were not hereditary.

Regarding the state powers organization it provided the principles of state powers separation: legislative, executive and juridical.

The legislative power was entrusted to the National Assembly, whose elected members were representatives of the country. Unlike the Belgian Constitution, which adopted the bicameral system, Mihail Kogălniceanu proposed the unicameral system. Representatives' election developed through

drepturilor civile; nu erau condamnați pentru anumite infracțiuni; corespundeau censului de avere sau profesional prevăzut de proiect. Pentru a fi ales⁴⁹ se cerea să fie îndeplinite toate condițiile stipulate pentru alegători, la care se adăuga și cea referitoare la vârsta celui ales. Așadar, cel ales trebuia să aibă vârsta de 25 ani, Adunarea Obștească urmând să fie formată din 80 de deputați. Validarea alegerilor reprezentanților trebuia realizată chiar de către Adunarea Obștească. Durata mandatului membrilor Adunării era redusă de la 5 ani, prevăzută în Regulamentul Organic, la 3 ani⁵⁰. Președintele Adunării trebuia să fie mitropolitul. Reprezentanții erau declarați inviolabili, adică nu erau urmăriți pentru opiniile exprimate și nu erau urmăriți și arestați în cauze criminale, decât în caz de flagrant delict: „Ei nu pot fi pârâți, opriți sau judecați în ori-ce timp pentru opiniile ce vor fi arătate în sânul Adunării” (art. 17)⁵¹. Totodată: „Ei nu pot asemenea a fi pârâți și opriți în pricini criminale decât în cazul vinei de față (flagrant delict) fără învoirea Adunării” (art. 18). În timpul sesiunilor, nu puteau dobândi funcții noi și exercita funcțiile avute. Nu erau aleși deputați⁵²: miniștrii și adjuncții lor; magistrații care aveau funcții de conducere; președintele municipalității Capitalei și prefectul de poliție.

Adunarea Obștească pronunța hotărârile prin vot secret, cu majoritatea absolută a voturilor. Sesiunile erau: ordinare și extraordinare. Durata sesiunilor ordinare era de 4 luni. Ca regulă, era prevăzută publicitatea ședințelor de judecată. Era stipulată și o excepție, când, la cererea unei părți a membrilor prezenți, ședința trebuia să fie secretă. Regulamentul ședințelor era elaborat de către Adunare. Adunarea Obștească avea drept atribuții⁵³: alegerea domnului, a mitropolitului, episcopului, reprezentantului țării la Constantinopol; votarea proiectelor de legi; stabilirea bugetului, impozitelor, creditelor și tarifelor vamale. Totodată, statua organizarea și atribuțiile ministerelor și pe cele ale Sfaturilor locale; exercita controlul asupra cheltuielilor statului; asigura cadrul

restricted vote, with the participation of the citizens that met the following requirements¹⁷⁵: they were at least 21 years old; they enjoyed the exercise of civil rights' they were not convicted for certain offences; they met the fortune or professional census provided by the project. In order to be elected¹⁷⁶ all the requirements provided for electors have to be met along with the one regarding the age of the elected person's age. Therefore, the elected person had to be 25 years old, the National Assembly following to consist of 80 deputies. Representatives' election validation had to be made by the National Assembly itself. The duration of the Assembly members' mandate was reduced from 5 years, provided in the Organic Regulations to 3 years¹⁷⁷. The president of the Assembly had to be the metropolitan. The representatives were declared inviolable, meaning that they were not pursued for their expressed opinions and not pursued and arrested for criminal offences, except for the case of flagrant offence: "They cannot be denounced, prevented or judged for their opinions within the Assembly" (art. 17)¹⁷⁸. At the same time: "They cannot be denounced and prevented for criminal offences unless there is a flagrant offence without the Assembly's consent" (art. 18). During the sessions, they could not acquire new functions or exercise their functions. The following persons could not be elected deputies¹⁷⁹: ministers and their deputies; magistrates who had management functions; the president of the Capital city and the police prefect.

The National Assembly sentenced the decisions by secret vote, with absolute majority of votes. Sessions were: ordinary and extraordinary. The duration of ordinary sessions was 4 months. As a rule, judgement sessions advertising was provided. An exception was also stipulated when, at the request of a quarter of the members present, the meeting had to be secret. The regulations of the meetings were drawn-up by the Assembly. The National Assembly had the following attributions¹⁸⁰: electing the voivode, metropolitan, bishop, country's representative

necesar dezvoltării agriculturii, industriei, comerțului; lua măsuri în vederea elaborării unor noi Coduri: civil, comercial și penal.

Puterea executivă era încredințată „de către nație domnului”⁵⁴ (art. 32). Domnul era ales de către Adunarea Obștească cu majoritatea absolută a reprezentanților pentru o perioadă de 5 ani. Pentru a fi ales domn, trebuia⁵⁵: să fie născut român; să aibă vârsta de 30 ani și să aibă capacitate de exercițiu. Domnul era obligat să asigure executarea și respectarea legilor. Astfel, nu putea modifica Constituția și legile, nu putea suspenda executarea lor, sancționa și promulga legile votate de Adunarea Obștească. Sancționarea legilor trebuia efectuată în termen de cel mult o lună de la data votării, iar pentru legile cu caracter urgent, în cel mult trei zile. Dacă domnul nu sancționa legea, printr-un ofis adresat Adunării, arăta motivele, cerând o nouă deliberare. După a doua deliberare, hotărârea Adunării devenea definitivă, domnul fiind obligat să o sancționeze. În caz de refuz, președintele Adunării publica legea, care era valabilă și fără sancțiunea domnului. Domnul nu putea închide sau prelungi sesiunile Adunării. Pentru a-și exercita dreptul de grațiere, erau necesare: o anafora a Ministerului Justiției și încheierea Sfatului miniștrilor. Domnul numea și revoca pe miniștrii și personalul administrativ, judecătoresc, militar și bisericesc, cu excepția mitropolitului, episcopilor, membrilor Curții de Casație și a altor cazuri prevăzute de lege. Se statua responsabilitatea miniștrilor și a funcționarilor pentru actele îndeplinite în exercițiul funcțiunii. Punerea în mișcare a acțiunii urma să fie realizată de către Adunarea Obștească, iar judecata se efectua de către Înalta Curte de Dreptate.

Sfatul miniștrilor⁵⁶, aflat sub președinția ministrului de interne, avea următoarele sarcini: întocmirea proiectelor de legi; cercetarea proiectelor de lege de inițiativă parlamentară; elaborarea regulamentelor de administrație publică; propunea domnului numirile de funcționari. Nu avea atribuții judecătorești: “În nici într-un

at Constantinople; voting law projects; setting the budget, taxes, credits, customs tariffs. It also stipulated the organizations and attributions of ministries and Local Councils; it exercised the control over the state expenses; it provided the necessary framework for the development of agriculture, industry and commerce; it took the necessary measures for drawing-up new Codes: civil, commercial and penal.

The executive power was entrusted “to the voivode by the nation”¹⁸¹ (art. 32). The voivode was elected by the National Assembly with absolute majority of the representatives for a period of 5 years. In order to be elected voivode, he had to¹⁸²: be born Romanian; to be 30 years old and had ability for exercise. The voivode had to provide the execution and compliance with the laws. Otherwise, he could not amend the Constitution and laws, he could not suspend their execution, sanctioned and promulgated the laws voted by the National Assembly. Laws approval had to be made within a month since the date they were voted, and urgent laws in three days the most. If the voivode failed to approve the law, in a statement addressed to the Assembly, he showed his reasons and asked a new deliberation. After the second deliberation, the Assembly’s decision became final, and the voivode had to approve it. In case of refusal, the president of the Assembly published the law, which applied without the voivode’s consent. The voivode could not close or extend the sessions of the Assembly. In order to exercise the pardoning right, the following were necessary: an anaphora of the Ministry of Justice and the closing of the Ministers’ Council. The voivode appointed and dismissed the ministers and the administrative, juridical, military and church personnel, except for the metropolitan, bishops, the members of the Court of Cassation and other cases provided by the law. It stipulated the responsibility of ministers and officials for their actions during the function. Putting the action into motion had to be made by the National Assembly, and judgment was made by the High Court of Justice.

chip Sfatul nu-și poate însuși atribuții judecătorești, și prin urmare a rosti pedepse și osânde, sub cuvânt de măsuri de siguranțe, etc. Iscăitorii unor asemenea sentințe vor fi din dată dați de către obșteașca Adunare în judecată criminală⁵⁷ (art. 136).

Organele locale ale administrației de stat erau de două categorii: alese și numite. Organele alese erau: sfaturile ținutale; municipale și comunale; prezidenții și asesorii din municipii; vornicii și paznicii din comune. Organele numite erau: administratorii de ținuturi și subadministratorii de ocoale. Domnul se bucura de dreptul de a desființa Sfaturile ținutale, municipale și comunale, la propunerea Sfatului miniștrilor.

Puterea judecătorească.

Erau statuate o serie de principii⁵⁸: gratuitatea justiției; publicitatea dezbatelor; libertatea apărării; instituirea Ministerului public pe lângă toate tribunalele țării; alcătuirea juriului în cazurile politice, criminale și de presă. Judecătorii erau aleși și numiți. Erau aleși de către cetățeni, judecătorii de pace. Erau numiți de către Adunarea Obștească judecătorii Curții Înalte și membrii Curții de Casație. Ceilalți judecători și procurorii erau numiți de către domn. Instanțele judecătorești erau de diferite categorii și grade. Astfel, instanțele judecătorești de drept comun erau⁵⁹: de întâia instanță, de apel, Curtea Înalță, Curtea de Casație, iar cele speciale: tribunalul administrativ, Curtea de control, tribunalul militar și Înalta Curte de Dreptate.

După cum s-a afirmat: „Proiectul lui Mihail Kogălniceanu se remarcă prin introducerea unui set de dispoziții referitoare la procedura de „revisie”: în această manieră, autonomia principatului era reafirmată, preconizându-se, în același timp, stipularea unui număr de deputați, necesar pentru inițierea revizuirii, și un interval de 15 ani la care o Adunare Constituantă să delibereze asupra modificărilor destinate să figureze în corpul constituției, modificată în acord cu „spiritul epoei”⁶⁰. Acest proiect în cele 120 de articole, potrivit opiniei istoricului Dan

Ministers' Council¹⁸³, managed by the minister of interior, had the following tasks: drafting law projects; studying parliamentary initiative law projects; drawing-up public administration regulations; it proposed officials' appointments to the voivode. It had no juridical attributions: “In no way the Council could take juridical attributions, and therefore sentence penalties, under the reason of safety measures, etc. The signatories of such penalties were to be immediately summoned by the National Assembly”¹⁸⁴ (art. 136).

The local bodies of the state administration were of two categories: elected and appointed. Elected bodies were: district councils; municipalities and communal councils; presidents and assessors from municipalities; ministers of internal affairs and commune guards. Appointed bodies were: district administrators and sub-administrators. The voivode enjoyed the right to suppress district, municipal and communal councils at the proposal of the Ministers' Council.

Juridical power.

Certain principles were stipulated¹⁸⁵: justice gratuitousness; debates publicizing; defence freedom; establishing a public Ministry near all the courts in the country; forming a jury in the political, criminal and press cases. Justices of peace were elected from the citizens. The judges of the High Court and the members of the Court of Cassation were appointed by the National Assembly. The other judges and district attorneys were appointed by the voivode. Juridical courts were of various categories and degrees. Therefore, common law courts were¹⁸⁶: first court, court of appeal, High Court, Court of Cassation and the special ones were: administrative court, Control Court, military court and the High Court of Justice.

According to what it was said: “Mihail Kogălniceanu's project distinguishes itself through the introduction of a set of provisions regarding the “revision” procedure: in this manner, the principality's autonomy was reaffirmed, providing also the stipulation of a number of deputies, necessary to initiate the revision, and a period of 15 years during which

Berindei, reflectă o rezultată a revoluției dar și proiectul de statut fundamental al României ce avea să se constituie⁶¹. Așadar, în *Proiect de Constituție pentru Moldova*, redactat de Mihail Kogălniceanu se prevedea ca puterea legislativă, încredințată unei Adunări Obștești să fie cu adevărat independentă față de cea executivă, iar componența ei să reflecte toate straturile societății (boierimea, clerul, corporațiile, industriașii, comerțul, slujbașii statului, militarii, profesiile libere și țărănimea, fiecare comună având dreptul de a alege doi reprezentanți ai săi).

Membrii Adunării obștești erau inviolabili, ei neputând fi „pârâți, opriți sau judecați” pentru opiniile exprimate în cadrul adunării. Adunarea legislativă era investită cu puteri deosebite, cum ar fi dreptul de a alege pe șeful statului, pe capul bisericii, de a adopta bugetul, tarifele vamale și nivelul impozitelor, de a orienta dezvoltarea agriculturii, a industriei și comerțului, de a stabili politica în domeniul apărării, al învățământului și al sănătății, având menirea de a reforma codurile civil, comercial și penal⁶².

Prevederi și principii incluse în documentele programatice elaborate în Țara Românească în anul 1848.

În aprilie 1848, Gheorghe Bibescu a primit *Petițiunea anonimă a unor boeri către domnitorul Gheorghe Bibescu*, care cuprindea 23 de puncte⁶³: desființarea clăcii și a tuturor rangurilor boierești; lărgirea drepturilor electorale: „întinderea dreptului de alegere la toți cei ce sunt proprietari de pământ, fărăosebire de religie și de naționalitate; la toți aceia ce plătesc patentă de întâia clasă; la toți ce exersează o profesie liberală: medici, advocați, ingineri, profesori și artiști”⁶⁴ (pct. 5); dreptul fiecărui cetățean de a înainta „jalbe” Adunării Obștești; stabilirea numărului deputaților din Adunarea Obștească la 120; responsabilitate ministerială; desființarea cenzurii; inamovibilitatea judecătorilor; inviolabilitatea domiciliului; dreptul fiecărui cetățean de a trimite în judecată pe judecătorii necinstiți, fără o

Constituent Assembly could debate upon the debates meant to be included in the constitution amended in agreement with “the spirit of the time”¹⁸⁷. This project in its 120 articles, according to the historian Dan Berindei, reflects a result of the revolution as well as the Romanian fundamental status project that was to be established¹⁸⁸. Therefore *the Constitution Project for Moldavia*, drawn-up by Mihail Kogălniceanu provided that the legislative power, entrusted to a National Assembly should be really independent of the executive one and its structure should reflect all the layers of the society (nobility, the clergy, corporations, industrialists, trade, state servants, militaries, free professions and peasantry, every commune having the right to choose two representatives).

The members of the National Assembly were inviolable, and could not be “denounced, stopped or judged” for their opinions expressed in the Assembly. The legislative assembly was invested with special powers like the right to elect the head of the state, the head of the church, the right to adopt the budget, customs tariffs and taxes, to direct the development of agriculture, industry and trade, and set the policy in the field of defence, education and health, being meant to reform the civil, commercial and penal codes¹⁸⁹.

Provisions and principles included in the programmatic documents drawn-up in the Romanian Country in 1848.

In April 1848, Gheorghe Bibescu received the *Anonymous Petition of boyars to the voivode Gheorghe Bibescu*, which consisted of 23 points¹⁹⁰: abolishing compulsory services and all noble ranks; enlarging electoral rights: “extending the election right to all landowners, without any difference of religion and nationality; to all those who pay first class patent; to everybody that exercises a liberal profession: doctors, lawyers, engineers, professors and artists”¹⁹¹ (point 5); every citizen’s right to submit complaints to the National Assembly; establishing the number of deputies from the National Assembly to 120; ministerial responsibility; abolishing censure;

aprobare specială: „dreptul de a trage fie-care în judecată pe judecătorii concusioneri, fără de a ave trebuință pentru aceasta de vre-o deslegare”⁶⁵ (pct. 14); desființarea taxelor și cheltuielilor de judecată; instituirea gărzii naționale; eliberarea și împroprietărirea țăranilor; înființarea unei bănci naționale. În vederea realizării celor înscrise în această petiție, se prevedea „chemarea îndată a unei obștesci Adunări extraordinare, care să revizuiască Regulamentul și să-l pună în armonie cu prințipurile de mai sus”⁶⁶.

În aceeași perioadă a apărut broșura *Ce sunt meseriașii*⁶⁷, inspirată după pamfletul lui Abbe Sieyes: *Ce este a treia stare?*, publicat în anul 1789⁶⁸. S-a considerat că autorul acestei broșuri a fost Ion Ghica⁶⁹. Meseriașii cuprindeau pe toți cei care efectuau o activitate productivă. Se statua: desființarea rangurilor și privilegiilor; Adunarea Obștească să fie formată din 100 deputați români, în vârstă de cel puțin 25 ani; responsabilitatea miniștrilor; constituirea unei Adunări pe baza noilor principii; înființarea unei bănci naționale; punerea în executare a hotărârilor judecătorești, „fără întărire domnească”⁷⁰; abrogarea taxelor de judecată; convocarea Adunării în vederea revizuirii Regulamentului Organic; destituirea „miniștrilor din Lăuntru, al Finanțelor, al Învățetorii publice și al Poliției”⁷¹.

Această broșură poate fi privită „ca o declarație de drepturi și libertăți, în cadrul căreia se pot detecta o serie de invariante lexicale și ideologice modelând profilul epocii”⁷².

În mai 1848, cu prilejul prezenței comisarului Talaat Efendi, trimis de către sultan în scopul constatării situației din Principate, i s-a înmănat un document memoriu⁷³ de către fruntașii burgheziei și boierimii liberale în care se prevedea: Regulamentul Organic era „un amalgam de dispoziții eterogene și contradictorii”, care „lasă în sensul ambiguu al dispozițiilor sale câmp liber oricărui fel de abuz” și face să „apese toată greutatea impozitelor pe clasele cele mai sărace” și acorda Imperiului țarist

judges immovability; domicile inviolability; every citizen’s right to sue dishonest judges, without special approval: “the right to sue judges without having to require any approval”¹⁹² (point 14); abolishing taxes and legal costs; establishing a national guard’ freeing and appropriating the peasants; establishing a national bank. In order to accomplish everything included in this petition, it provided the “immediate call of an extraordinary national assembly for reviewing the Regulations and make it comply with the aforementioned principles”¹⁹³.

The brochure *What are handicraftsmen*¹⁹⁴ appeared during the same time, inspired by Abbe Sieyes’ pamphlet: *Which is the third state?*, published in 1789¹⁹⁵. It was considered that the author of this brochure was Ion Ghica¹⁹⁶. Handicraftsmen included all those that carried a productive activity. It stipulated: ranks and privileges abolishing; the National Assembly had to consist of 100 Romanian deputies with ages of at least 25 years; ministers’ responsibility; establishment of an assembly based on the new principles; establishing a national bank; enforcement of juridical decisions¹⁹⁷; abrogating judgment fees; calling the Assembly in order to review the Organic Regulations; dismissing the “Ministers of Interior, of Finances of Public Education and Police”¹⁹⁸.

This brochure can be considered a “declaration of rights and liberties, where several lexical and ideological invariants can be noticed by modelling the profile of the time”¹⁹⁹.

In May 1848, on the occasion of commissar Talaat Efendi’s presence, sent by the sultan to determine the situation in the Principalities, a memoire document was handed to him²⁰⁰ by the heads of the bourgeoisie and the liberal nobility that provided: the Organic Regulations were “an amalgam of heterogeneous and contradictory provisions” that “left a free space to any kind of abuse due to the ambiguous meaning of their provisions” and allows “the place the entire burden of taxes on the poorest social classes” and allowed the Tsarist Empire to interfere in the internal affairs

„facultatea de a se amesteca în treburile interne ale statului” . În aceste condiții, se cerea: românii să aibă „o reprezentare mai echitabilă a diverselor clase ale societății în Adunarea Națională”; libertatea presei; instituirea gărzii naționale; desființarea robiei cu despăgubire din partea statului; principiul responsabilității miniștrilor; abolirea titlurilor de noblețe și diminuarea listei civile a domnului; Unirea politică a celor două Principate⁷⁴.

În perioada iulie-septembrie 1848, guvernul și reprezentanții Țării Românești au elaborat o serie de memorii, care au fost adresate Porții otomane, demnitarilor și trimișilor Porții otomane, demnitarilor sau reprezentanți ai puterii protectoare, unor organe și instituții din țările occidentale. Dintre memoriile adresate Porții Otomane, putem menționa⁷⁵: memoriul înaintat Porții Otomane din iunie 1848; cel din 27 iunie/9 iulie 1848; memoriul înaintat Porții și ambasadurilor Angliei și Franței la Constantinopol de către Ion Ghica, la 30 iunie/12 iulie 1848; memoriul înaintat comisarului turc Soliman Pașa de către guvernul provizoriu la 19/31 iulie 1848; memoriul înaintat Porții de „români” la 23 iulie/4 august 1848; memoriul prezentat lui Soliman Pașa de către unii boieri din Țara Românească, la 24 iulie/5 august 1848; memoriul înaintat Porții și ambasadurilor Angliei și Franței la Constantinopol de către Ion Ghica, în iulie-august 1848, memoriul înaintat sultanului de către membrii Locotenentei Domnești din 3/15 august 1848, memoriul generalului Magheru către sultan, din 16/28 septembrie 1848, cele două note ale lui Ion Ghica către Poartă, din septembrie 1848. Se prevedea: noua „constituție” era potrivită țării; guvern național, nesupus ingerințelor externe; dreptul românilor de a înlătura vechile instituții și a elabora o Constituție nouă; Poarta să aprobe măsurile și reformele proclamate de români. În octombrie 1848 Ion Ghica a trimis comisarilor Turciei și Rusiei un memoriu în care se pronunța pentru alegerea domnitorului din rândurile boierilor

of the state. In these circumstances, they required: Romanians should have “a more equitable representation of the various classes of society in the National Assembly”; freedom of the press; establishing a national guard; abolishing slavery with compensations from the state; the principle of ministers’ responsibility; abolishing nobility titles and decreasing the civil list of the voivode; political Unification of the two Principalities²⁰¹.

In July-September 1848, the government and the representatives of the Romanian Country drew-up a series of memoirs addressed to the Ottoman Empire, to the dignitaries or representatives of the protective power, to bodies and institutions from Western countries. Among the memoirs addressed to the Ottoman Empire, we can mention²⁰²: the memoire submitted to the Ottoman Empire in June 1848; the one from 27th of June/9th of July 1848; the memoire submitted to the Ottoman Empire and England and France ambassadors at Constantinople by Ion Ghica, on 30th of June /12th of July 1848; the memoire submitted to the Turkish commissar Soliman Pașa by the temporary government on 19th/31st of July 1848; the memoire submitted to the Ottoman Empire by Romanians on 23rd of July /4th of August 1848; the memoire submitted to Soliman Pașa by several boyars from the Romanian Country, on 24th of July/5th of August 1848; the memoire submitted to the Ottoman Empire and England and France ambassadors at Constantinople by Ion Ghica, in July-August 1848, the memoire submitted to the sultan by the members of the Deputies of the Hospodar on the 3/15th of August 1848, general Magheru’s memoire to the sultan from 16/28th of September 1848, the two notes of Ion Ghica to the Ottoman Empire, from September 1848. It stipulated: the new “constitution” was suitable to the country; a national government, not subjugated to external requirements; Romanians’ right to remove the old institutions and elaborate a new Constitution; the Ottoman Empire had to approve the measures and reforms proclaimed by Romanians. In October 1848 Ion Ghica sent

și fiilor de boieri cu condiția să aibă vârsta de peste 35 de ani. În ceea ce privește alegerea pentru Obșteasca Adunare ordinară, revoluționarul român cerea revenirea la baza electorală mai largă din timpul guvernării provizorii a generalului Kiseleff⁷⁶. În aceeași lună a mai fost elaborat un nou memoriu în care se menționa: alegerea administratorilor dintre oamenii cei mai cinstiți și mai inteligenți; obligația administratorilor de a determina respectarea legilor în districtul lor; instituirea unor revizori cu depline puteri, însărcinați cu controlarea administrației județene și înlăturarea abuzurilor⁷⁷.

Din categoria memoriilor adresate organelor și trimișilor puterii protectoare se pot menționa⁷⁸: memoriul din septembrie-octombrie al lui Dimitrie Ghica, două memorii adresate țarului, unul de către guvernul revoluționar la 24 iunie/6 iulie 1848, iar celălalt de către Locotenența Domnească în septembrie 1848.

Astfel, în memoriul din 24 iunie/6 iulie 1848, se prevedea: conform dreptului Principatului la administrația interioară autonomă, se cerea ca țarul să recunoască „această operă de regenerare pacifică, singura și adevărata expresie a voinței țării”.

În cel de-al doilea memoriu, din septembrie 1848⁷⁹, se arăta „dreptul popoarelor ... de a pune instituțiile care le guvernează în armonie cu gradul de dezvoltare intelectuală și morală la care au ajuns”, armonie care era, de fapt, „legea eternă a progresului impusă popoarelor ca și indivizilor”, căreia „nici o putere omenească nu-i poate împiedica exercițiul legal”, deoarece chiar dacă temporar exercițiul unui drept ar fi suspendat prin forță, niciodată „violarea unui drept nu trage suprimare aceluia drept”. Proiectul de constituție acceptat și semnat de către domnitor a luat naștere din „voința fermă a poporului”, guvernul provizoriu a fost „ales prin aclamație de către popor”.

Dintre memoriile adresate organelor sau reprezentanților celorlalte Puteri europene, centrale și occidentale, putem aminti⁸⁰:

a memoire to the commissars of Turkey and Russia militating for the election of the voivode from the boyars and boyars' sons in compliance with the condition that they were over 35 years old. As far as the election for the National Ordinary Assembly is concerned, the Romanian revolutionary asked the return to the broader electoral basis from the temporary government of general Kiseleff²⁰³. That same month a new memoire was drawn-up stipulating: the election of administrators from the most honest and intelligent people; administrators' obligation to determine the compliance with the laws in their district; appointing inspectors with full powers, to control the county administration and remove abuses²⁰⁴.

From the category of memoires addressed to the bodies and delegates of protecting power, we can mention²⁰⁵: Dimitrie Ghica's memoire from September-October, two memoirs addressed to the tsar, one by the revolutionary government on 24th of June /6th of July 1848, and the other one by the Deputies of the Hospodar in September 1848.

Therefore, the memoire from 24th of June/6th of July 1848, stipulated: according to the Principality's right to autonomous interior administration, it was required that the tsar recognize “this peaceful regeneration action, the only real expression of the country's will”.

The second memoire from September 1848²⁰⁶, stipulated “people's right ... to harmonize the institutions that government them with the intellectual and moral level of development they reached” a harmony that was actually the “eternal law of progress required from peoples and individuals”, to which “no human power can prevent its legal exercise”, because, even if temporarily, the exercise of a right is suspended by force “the violation of a right does not suppress that right”. The constitution project accepted and signed by the voivode occurred from “the people's will”, the temporary government was elected “by acclamation by the people”.

From the memoirs addressed to the bodies or representatives of the other European,

memoriul Locotenentei Domnești către parlamentele Germaniei, Angliei și Franței, din august 1848; protestul „poporului român” adresat către consulii din București ai Angliei, Franței, Germaniei, Prusiei, Greciei și Bavariei; memoriul lui Ion Maiorescu către ministerul Germaniei din Frankfurt, din 17/29 septembrie 1848; memoriul lui Alexandru G. Golescu, din septembrie 1848. În aceste memorii se prevedea⁸¹: neamestecul Rusiei și Porții Otomane în politica internă a țării; solidaritatea popoarelor libere în apărarea drepturilor și libertăților lor; evacuarea trupelor intervenționiste; punerea în aplicare a „constituției pe care noi am dorit-o și o dorim ca să ocârmuească țara noastră”; constituirea unui stat român care să aibă „un teritoriu care ar cuprinde vechea Dacie întregă”.

La 23 ianuarie 1849, Ion Ghica a redactat la Constantinopol un proiect⁸² care urma a servi drept „bază a unei noi constituții corespunzătoare nevoilor principatului”. Sursa de inspirație în elaborarea acestui proiect a constituit-o prevederile Proclamației de la Islaz. Dintre prevederile acestui proiect, putem menționa: unirea Principatelor; inviolabilitatea domiciliului; separația puterilor în stat; revizuirea Constituției de către Adunarea Constituantă extraordinară.

Un alt proiect de Constituție⁸³ a fost elaborat de către Ion Ghica. Redactarea proiectului, începută în anul 1848, a fost finalizată în anul 1851.

Era prevăzut principiul separației puterilor în stat. Cu privire la organizarea de stat, se preconiza: puterea executivă era exercitată de către principe, Adunarea Generală și de către Senat. Adunarea Generală era alcătuită din deputați, aleși de către consiliile județene și din proprietarii cu un anumit venit minim. Adunarea Generală avea următoarele atribuții: supraveghea activitatea funcționarilor publici, controla finanțele. Senatul era alcătuit din senatori de drept și din 40 membrii numiți de către Adunarea Generală și principe. Principele era ales de către Senat și de către Adunarea Generală. Pentru a fi ales principe era necesar să aibă

central and Western Powers, we can mention²⁰⁷: the memoire of the Deputies of the Hospodar to the parliaments of Germany, England and France from August 1848; the protest of “the Romanian people” addressed to the consuls of England, France, Germany, Prussia, Greece and Bavaria at Bucharest; Ion Maiorescu’s memoire to the ministry of Germany from Frankfurt, from 17/29th of September 1848; Alexandru G. Golescu’s memoire, from September 1848. These memoirs provided²⁰⁸: Russia and Ottoman Empire lack of interference in the internal affairs of the country; free peoples’ solidarity in defending their rights and liberties; eviction of interventionist troupes; enforcement of the “constitution that we have always wanted to government our country” incorporation of a Romanian state that has “a territory which includes the entire former Dacia”.

On 23rd of January 1849, Ion Ghica made a project at Constantinople²⁰⁹ meant to serve as “basis of a new constitution that answered the needs of the principality”. The inspiration sources for this project were the provisions of the Proclamation from Islaz. Among the provisions of this project, we can mention: Principalities union; domicile inviolability; powers separation in the state’ Constitution review by the extraordinary Constituent Assembly.

Another Constitution project²¹⁰ was drafted by Ion Ghica. Project drafting, begun in 1848, was completed in 1851.

It provided the principles of state powers separation. As far as state organization was concerned, the following were stipulated: the executive power was exercised by the voivode, the General Assembly and by the Senate. The General Assembly consisted of deputies elected by the district councils and from the landowners that had a certain income. The General Assembly had the following attributions: it monitored the activity of public officials, it controlled finances. The Senate consisted of rightful senators and of 40 members appointed by the General Assembly and by the Voivode. The Voivode was elected

cetățenia română și vârsta de cel puțin 40 ani. Avea ca atribuții: comanda armatei; numirea miniștrilor, a funcționarilor și a unei părți a senatorilor. Avea drept de grațiere, dar nu putea lua nici o hotărâre fără avizul Consiliului de miniștri, responsabili fiind miniștrii care au semnat acele hotărâri.

Cu privire la organizarea administrativă, se prevedea organizarea pe comune și județe. În ceea ce privește organizarea judecătorească se statua instituirea juriului pentru anumite cauze penale.

Proclamația de la Islaz din Țara Românească

Programul revoluționar din Țara Românească, redactat de către Comitetul revoluționar, alcătuit din Nicolae Bălcescu, Ioan Heliade-Rădulescu, Dumitru și Ion Brătianu, Alexandru G. Golescu și Ion Ghica⁸⁴, cu ajutorul programului întocmit inițial la Paris, în cadrul Adunării întrunită la 8/20 martie 1848 din inițiativa lui Nicolae Bălcescu⁸⁵, exprimat parțial și în petițiile din martie și aprilie, a fost inclus în *Proclamația de la Islaz*, din 9/21 iunie 1848⁸⁶. După cum s-a remarcat: „Proclamația se înscrie, indubitabil, în descendența declarațiilor de drepturi, americane și europene”⁸⁷. A fost unanim recunoscut faptul că documentul din 9 iunie 1848 de la Islaz a fost un act constituțional care a proclamat principii politice moderne de guvernare democratică.

Proclamația era alcătuită din 22 de articole și cuprindea un întreg program de emancipare și reformă, de organizare a societății românești moderne⁸⁸. O serie de prevederi au fost inserate atât în programele românești anterioare, cât și în programele din celelalte țări europene cuprinse în procese revoluționare⁸⁹. Proclamația era formată dintr-o declarație de drepturi și un proiect de organizare a statului, având la bază convingerile și aspirațiile burgheziei revoluționare din Țara Românească. La elaborarea Proclamației au contribuit⁹⁰: Ion Heliade Rădulescu, Ștefan Golescu, Nicolae Golescu, C. Filipescu, Gheorghe Magheru,

by the Senate and by the General Assembly. In order to be elected voivode, he had to have Romanian citizenship and be at least 40 years old. He had the following attributions: the command of the army; appointing ministers, officials and a part of senators. He had pardoning right, but could make no decision without the consent of the Council of Ministers, the responsibility being held by the ministers that had signed the decisions.

As far as administrative organization is concerned, it provided the organization in communes and counties. As far as juridical organization is concerned it stipulated the organization of a jury for certain penal actions.

The Proclamation from Islaz in the Romanian Country

The revolutionary platform from the Romanian Country, drawn-up by the revolutionary committee consisting of Nicolae Bălcescu, Ioan Heliade-Rădulescu, Dumitru and Ion Brătianu, Alexandru G. Golescu and Ion Ghica²¹¹, with the help of the governmental platform drawn-up initially in Paris, during the Assembly from 8/20th of March 1848 at the initiative of Nicolae Bălcescu²¹², partially expressed in the petitions from March and April, a was included in the *Proclamation from Islaz*, from 9/21st of June 1848²¹³. As it was noticed: “The Proclamation is indubitably included in the tradition of American and European declarations of rights”²¹⁴. It was unanimously admitted that the document from 9th of June 1848 from Islaz was a constitutional document that proclaimed modern political principles of democratic government.

The Proclamation consisted of 22 articles and included an emancipation and reform platform, in order to organize the Romanian modern society²¹⁵. A series of provisions were introduced both in previous Romanian platforms, and in the platforms from the other European countries included in revolutionary processes²¹⁶. The Proclamation consisted in a declaration of rights and a state organization project based on the beliefs and aspirations of the revolutionary bourgeoisie from the Romanian Country. The following

Cristian Tell, I. C. Brătianu, Cezar Bolliac, Nicolae Bălcescu, C. A. Rosetti.

La pct. 1 era precizată „poziția internațională” a Țării Românești, care rămânea „în aceleași legături, și mai strânse, prin luminile veacului, cu Înalta Poartă. Această voință e legală, e pe credința tractatelor și nu e în paguba nimului”⁹¹, atitudine care nu se adopta și față de protectoratul Rusiei. Țara Românească își proclama deplina „neatârnare administrativă și legislativă”, respingându-se orice amestec al vreunei Puteri.

Cu privire la organizarea de stat, erau prevăzute ca organe centrale supreme: Adunarea Generală și domnul.

Adunarea Generală sau *Adunața generală*, care înlocuia Obșteasca Obișnuită Adunare, urma să fie formată din reprezentanți ai tuturor stărilor sociale. Această prevedere nu era considerată o măsură nouă, ci ca o restaurare a unui drept și a unei libertăți vechi: „Poporul roman dă înapoi la toate stările dreptul cel vechiu de a avea reprezentanți în Generala Adunare, decretă de azi înainte alegerea largă, liberă, dreaptă, unde tot Românul are dreptul de a fi chemat și unde numai capacitatea, purtarea, virtuțile și încrederea publică să-i dea dreptul de a fi ales”⁹². Erau enumerate și condițiile care trebuiau îndeplinite pentru a fi alegător și eligibil.

La 4/16 august, Locotenența Domnească a mai „atenuat” programul inițial al revoluției muntene în speranța deplinei recunoașteri a regimului din Țara Românească de către Poartă. S-a renunțat la ideea de a mai solicita ca Adunarea să fie compusă din reprezentanții tuturor categoriilor sociale cerându-se doar ca ea să fie constituită din „reprezentanți numiți de către toți cetățenii care știu să citească și să scrie”⁹³.

Se mai statua constituirea unei „Adunațe generale extraordinare constituantă” (pct. 22), care avea drept sarcină elaborarea Constituției țării și desemnarea unei Adunări extraordinare, aleasă la 15 ani, care avea drept atribuție revizuirea

people contributed to the elaboration of the Proclamation²¹⁷: Ion Heliade Rădulescu, Ștefan Golescu, Nicolae Golescu, C. Filipescu, Gheorghe Magheru, Cristian Tell, I. C. Brătianu, Cezar Bolliac, Nicolae Bălcescu, C. A. Rosetti.

Point 1 stipulated the “international status” of the Romanian Country, which preserved the “same connections even tighter with the Ottoman Empire. This will is legal, in accordance with the treaties and does not harm the people”²¹⁸, an attitude that did not comply with the Russian protectorate. The Romanian Country proclaimed its full “administrative and legislative autonomy” rejecting any interference of any Power.

As far as state organization is concerned, supreme central bodies were stipulated: the General Assembly and the voivode.

The General Assembly, which replaced the Common National Assembly, included representatives of all social classes. This provision was not considered a new measure, but rather a restoration of a right and an old liberty: “The Romanian people gives all the classes the old right to have representatives in the General Assembly, and stipulates as from today before the free, right election, where all the Romanians have the right to be called and where only the capacity, behaviour, virtues and public trust give it the right to be elected”²¹⁹. It also enumerated the conditions that had to be met in order to be an elector and eligible.

On 4/16th of August, the Deputies of the Hospodar attenuated the initial platform of the Muntenian Revolution hoping for full recognition of the regime from the Romanian Country by the Ottoman Empire. They gave up the idea to request that the Assembly consisted of the representatives of all social categories and requested that it consist of “the representatives appointed by all the citizens that knew how to read and write”²²⁰.

It also stipulated the establishment of a “constituent extraordinary general assembly” (point 22), which had the task of elaborating the Constitution of the country and appointing an

Constituției: „Această Adunată va lăsa în moștenire viitorului Constituția aceasta și va fi datoare încă a o încheia printr-o legiuire, prin care neapărat la fiecare 15 ani, din dreptul seu, să-și aleagă poporul deputați extraordinari, cari, venind în Adunată extraordinară, să introducă reformele cerute de spiritul epocii”⁹⁴. Acest mod de organizare și de revizuire a Constituției era argumentat prin faptul că: „Cu aceasta se împiedică de acum înainte vrednicia de plâns nevoie de a se cere reforme cu mâna armată și vor fi fericiți copiii și strănepoții noștri de necesitatea în care s-a aflat astăzi poporul Român”⁹⁵. Prin aceste prevederi, fruntașii revoluției urmăreau evitarea unei eventuale revoluții, deoarece schimbările și transformările necesare urmau a fi efectuate de către Adunarea Generală Extraordinară⁹⁶. Aceasta urma să fie compusă din 250 de deputați, aleși de către cetățenii români „de orice religie, de orice stare liberă, independentă în vârstă de 21 de ani” și străini stabiliți în Țara Românească, care plăteau taxe și nu se aflau sub protecție străină, câte unul la fiecare 10000 de locuitori. În Țara Românească prevederile programatice privind constituirea unei Constituante au început să fie puse în practică. La 14/26 iunie, Guvernul anunța că urma să dea ascultare „deputaților trimiși din partea cetățenilor, ca să arate dorințele, bănuielile sau orice pășuri ale mulțimii”. O lună mai târziu, s-a hotărât prin decret să se convoace „cât mai curând generala Adunare constituantă”, alcătuită din 250 de deputați, câte unul la 10000 de locuitori. În baza acestui decret, țărani erau să voteze „îndoit”, adică prin deputații alegători desemnați fiecare de 25 de familii. A fost fixată chiar și data alegerilor. Acestea urmau să se desfășoare la 18/30 august 1848 iar Constituanta să-și înceapă lucrările la 25 august/6 septembrie. Pe 16 august, în urma presiunilor externe venite în special din partea Rusiei, Locotenența Domnească a emis un decret prin care alegerile au fost suspendate⁹⁷.

Cu privire la domnie, se prevedea: „Domnul responsabil ales pe câte cinci ani și

extraordinary Assembly, elected once in 15 years, with the task of reviewing the Constitution: “This Assembly will left this Constitution as a legacy for the future and it will have to conclude with a law, according to which, once in 15 years, the people could elect extraordinary deputies, who, coming from an extraordinary Assembly, be able to introduce the reforms in the spirit of the time”²²¹. This Constitution organization and reviewing way was also argued by the fact that: “All these prevent the need to ask for reforms with the help of the army and our children and grandchildren will be happy with the need that the Romanian people faced today”²²². Based on these provisions, the heads of the revolution wanted to avoid a possible revolution, because necessary changes and transformation were to be made by the Extraordinary General Assembly²²³. This was to consist of 250 deputies, elected from Romanian citizens “of any religion, free status, independent, with the age of 21 years” and foreigners established in the Romanian Country, who paid taxes and were not under foreign protection, one for every 10000 inhabitants. In the Romanian Country, the programmatic provisions for the establishment of a Constituent Assembly started to be enforced. On 14/26th of June, The Government announced that it was about to listen “the deputies sent by citizens, in order to express the desires, suspicions or complaints of the crowd”. A month later, a decree decided to call “as soon as possible the General Constituent Assembly”, consisting of 250 deputies, one for every 10000 inhabitants. Based on this decree, peasants were to vote doubly, meaning through the elector deputies appointed each by 25 families. They even established the date of the elections. They were supposed to take place on 18/30th of August 1848 and the Constituent Assembly was supposed to begin its works on 25th of August/6th of September. On 16th of August, due to the external pressures made especially by Russia, the Deputies of the Hospodar issued a decree according to which elections were suspended²²⁴.

căutat din toate stările societății”⁹⁸ (pct. 5). Totodată, se preciza că poporul „după vechile sale drepturi”⁹⁹, dorea ca domnul „să fie tare prin dragostea publică, drept, luminat, voitor de bine patriei, bărbat întreg și, ca să-l poată afla la alegere astfel, decretă, după vechile sale drepturi, a-l căuta în toate stările societății, în toată nația, iar nu într-un număr mărginit de oameni”¹⁰⁰. Domnia nu era ereditară: „Domnia nu e drept de moștenire a nici unei familii, Domnia este a patriei”¹⁰¹. Referitor la titulatura șefului statului, în proclamație se statua ca aceasta să fie cea de domn, eliminându-se astfel, denumirile introduse „de la străini împotriva vechilor sale datine”, ca de exemplu, cea de „prinț”, împrumutată din „limbile Europei”, sau cea de „Prea înălțat, Prea luminat”, care provenea de la fanarioți¹⁰². Orice cetățean se bucura de dreptul de a îndeplini o asemenea funcție. Se prevedea reducerea „listei civile”.

Organizarea judecătorească.

Se statua, sub influența iluminismului beccarian,¹⁰³ desființarea pedepsei cu moartea și a celei cu bătaia, înființarea de așezăminte penitenciare în scopul reeducării celor condamnați¹⁰⁴.

Această *Proclamație* are meritul de a fi inserat, pentru prima dată, principiul de natură constituțională, pe care guvernul își sprijinea legitimitatea politică.

Organele centrale prevăzute erau miniștrii: „responsabilitatea miniștrilor și a tuturilor funcționarilor în funcția ce ocupă”¹⁰⁵ (pct. 496). Miniștri alcătuiau guvernul, menționat ca organ colectiv și răspunzător în corpul *Proclamației* față de „poporul român”¹⁰⁶. Cu privire la organele administrației locale, se prevedea ca principiu de bază, constituirea lor prin alegere: „dreptul fiecărui județ de a-și alege dregătorii sei, drept care purcede din dreptul popoului întreg de a-și alege Domnul”¹⁰⁷ (pct. 10). Se utiliza sintagma de „funcționari publici”, care includea și miniștrii, decretând responsabilitatea tuturor¹⁰⁸. Prin instituțiile statuate se tindea către „realizarea unei forme

As far as the reign is considered, it provided: “The voivode elected for five years and looked for in all the classes of the society”²²⁵ (point 5). It also provided that the people “following its former rights”²²⁶, wanted that the voivode “be strong through public love, be right, enlightened, good willing for the country, a complete man and be able to find out during the election, this is what it stipulates, to look for him in all the classes of the society, all over the nation, and not in a limited number of people”²²⁷. The reign was not hereditary: “The reign is not an inheritance right of a family, the reign belongs to the country”²²⁸. As far as the title of the head of state is concerned, the proclamation stipulated that this had to be that of voivode, and that they should cancel all the names introduced “by foreigners against its former customs”, like for instance that of “prince” borrowed from all the European languages or that of “Highly Enlightened” that came from the Phanariots²²⁹. Any citizen enjoyed the right to have such a function. It also provided the reduction of the “civil list”.

Juridical organization.

It stipulated under the influence of Beccarian Enlightenment,²³⁰ the abolishment of the death and corporal punishment, the establishment of penitentiaries in order to re-educate only the convicted ones²³¹.

This *Proclamation* has the merit of having introduced, for the first time, constitutional principles, on which the government based its political legitimacy.

Central governments were represented by ministers: “the responsibility of the ministers and all the officials in their functions”²³² (point 496). Ministers formed the government, mentioned as a collective responsible body in the *Proclamation* towards the “Romanian people”²³³. Regarding the bodies of the local administration, it provided the main principle of their establishment through election: “every district’s right to chose its rulers, which comes from the entire people’s right to elect its Voivode”²³⁴ (point 10). They used the phrase “public officials” which also included the

de stat cu caracter republican”¹⁰⁹.

După două zile de la citirea *Proclamației*, domnitorul Gheorghe Bibescu a fost de acord cu dispozițiile din această proclamație, însă, ulterior, a abdicat, părăsind țara. Proclamația a fost considerată timp de trei luni, cât s-a menținut la putere guvernul provizoriu, drept fundamentul unei viitoare constituții¹¹⁰. Luând în considerare, atât intervențiile administrative ale lui Nicolae Bălcescu, cât și utilizarea lor ca repere legale, în diferite situații, putem afirma că prevederile inserate în *Proclamația de la Islaz*, aveau deja valoare constituțională. De fapt, frunzașii politici munteni, afirmaseră, cu diverse ocazii, că principiile înscrise în Proclamație urmau să fie validate într-o viitoare Constituantă¹¹¹.

Având drept izvor de inspirație *Declarația drepturilor omului și cetățeanului din 1793, Proclamația de la Islaz* „apare ca o întrerupere în mersul țărilor române spre adoptarea regimului parlamentar”¹¹². Deoarece se prevedea ca domnul să fie responsabil în fața Adunării generale reprezentative a tuturor stărilor, sistemul politic tindea către guvernământul de adunare și nu către regimul parlamentar¹¹³.

Cu privire la natura juridică a *Proclamației de la Islaz* au existat mai multe opinii. Astfel, I. Vântu și G. G. Florescu au considerat că este *constituție*. Actul a obținut adevărată înțelegere în popor, fiind sancționat de către domnitor; prevederea de la pct. 22 privind constituirea unei Adunări Constituante, care să elaboreze o Constituție pe baza celor 21 de puncte ale programului.

D. Ionescu, Gh. Țuțui și Gh. Matei au considerat că este *act constituțional* deoarece: „indica linia de rezolvare a problemelor principale legate de înlăturarea orânduirii feudale și trecerea la orânduirea burgheză”; a fost adoptat în Adunarea de la Islaz, iar ulterior, „a mobilizat la luptă întregul popor, care a jurat pe el”; a fost sancționat de către domnitor; a consacrat o nouă organizare de stat; a avut drept scop „transformarea în fapt a Țării Românești într-o republică burghezodemocratică”¹¹⁴. Aceeași opinie a fost

ministrilor, stipulând responsabilitatea²³⁵. These institutions aimed towards the “achievement of a republican form of state”²³⁶.

Two days after the *Proclamation* was read, voivode Gheorghe Bibescu agreed with the provisions of this proclamation, but he later abdicated and left the country. The proclamation was considered for three months during the temporary government, the basis for the future constitution²³⁷. Taking into consideration both the administrative interventions of Nicolae Bălcescu, and their use as legal guide marks, in various circumstances, we can say that the provisions of the *Proclamation from Islaz*, already had constitutional value. In fact political Muntenian heads had stated, in various occasions that the principles recorded in the Proclamation had to be validated in a future Constituent Assembly²³⁸.

Being inspired from *The Declaration of Human and Citizen's Rights from 1793, the Proclamation from Islaz* “appears as an interruption in the Romanian Countries’ development towards the adoption of the parliamentary regime”²³⁹. Because it provided that the voivode answer to the General Representative Assembly and all the classes, the political system was headed towards the assembly government and not towards the parliamentary regime²⁴⁰.

Regarding the juridical nature of the *Proclamation from Islaz* there have been various opinions. Therefore, I. Vântu and G. G. Florescu thought that it is a *constitution*. The act got the entire peoples’ adhesion, being accepted by the voivode; at point 22 it provided the establishment of a Constituent Assembly able to elaborate a Constitution based on the 21 points of the platform.

D. Ionescu, Gh. Țuțui and Gh. Matei thought that it is a *constitutional act* because: “it indicated the solution line for the main problems related to the removal of feudal government and the adoption of bourgeois government”; it was adopted at the Assembly from Islaz, and later on “it gathered the entire people for fighting, and they swore on it”, “it

împărtășită și de Valeriu Șotropa¹¹⁵.

T. Drăganu¹¹⁶ și I. Vântu și G. G. Florescu¹¹⁷ au considerat că este *declarație de drepturi* pentru că: potrivit art. 22, acest act nu poate fi considerat Constituție deoarece, în concepția autorilor proclamației, aceasta fiind opera unei Adunări Constituante, alături de alte declarații de drepturi statua proclamarea libertăților omului și institua principiile fundamentale universale valabile, precum Declarația franceză de drepturi din 1789 avea drept obiectiv afirmarea anumitor libertăți și principiile fundamentale de organizare statală.

Proclamația de la Islaz a mai fost considerată **program**¹¹⁸; **bazele constituției**¹¹⁹; **proiect de constituție**¹²⁰.

În Țara Românească, dispozițiile programelor revoluției din 1848 care se refereau la instituirea unei Constituante începuseră a se pune în practică. Programul de la Islaz statuase dispozițiile viitoarei Constituții a noului regim din Țara Românească. În vederea convocării unei Constituante, care avea drept sarcină elaborarea acestei Constituții, au avut loc dezbateri aprige între membrii Guvernului provizoriu și ai Comitetului revoluționar¹²¹. Astfel, la 14/26 iunie 1848¹²², Guvernul provizoriu, luând în considerare dreptul națiunii române de a se exprima prin delegații săi cu ocazia unei adunări și pregătind convocarea acesteia, arăta că va da ascultare „deputaților trimiși din partea cetățenilor, ca să arate guvernului dorințele, bănuielile sau orice pășuri ale mulțimii”. Prin decretul din 14/26 iulie 1848¹²³, se statua să se convoace „cât mai curând generala Adunată constituantă”, formată din 250 de deputați, împărțiți „în proporție, pe județe și pe capitale”, câte un deputat la 10.000 locuitori¹²⁴. Astfel, era abrogată prevederea din 28 iunie 1848, conform căreia Adunarea națională urma să aibă 300 de deputați¹²⁵. Totodată, țărani erau să voteze prin deputații alegători numiți fiecare de 25 de familii. Alegerile primare la sate erau stabilite pentru 9/21 august 1848, iar alegerile pentru Constituanta pentru 18/30 august 1848.

was approved by the voivode”, “it established a new organization in the state”; “it had the purpose of turning the Romanian Country into a bourgeois-democratic republic”²⁴¹. The same opinion is shared by Valeriu Șotropa as well²⁴².

T. Drăganu²⁴³ and I. Vântu and G. G. Florescu²⁴⁴ thought it is a *declaration of rights* because: according to art. 22, this act cannot be considered a Constitution, because in the view of the proclamation authors, as it was the work of a Constituent Assembly, together with other declarations of rights, it stipulated human liberties and established universal fundamental principles, like the French Declaration of Rights from 1789 which had the task of expressing certain fundamental liberties and principles of state organization.

The Proclamation from Islaz was also considered a **platform**²⁴⁵; **the basics of the constitutions**²⁴⁶; **a constitution project**²⁴⁷.

In the Romanian Country, the provisions included in the platforms of the revolution from 1848 that referred to the establishment of a Constituent Assembly had begun to be enforced. The platform from Islaz had stipulated the provisions of the future Constitution of the new regime from the Romanian Country. In order to call a Constituent Assembly, with the task of elaborating this Constitution, debates took place between the members of the temporary Government and the revolutionary Committee²⁴⁸. Therefore, on 14/26th of June 1848²⁴⁹, the temporary Government, considering the Romanian nation's right to express through its messengers in an assembly and preparing its calling, it showed that it would listen to “the deputies sent by citizens, to express the crowd's desires, suspicions or complaints to the Government”. The decree from 14/26th of July 1848²⁵⁰, stipulated the call “of the Constituent General Assembly as soon as possible”, which consisted of 250 deputies, distributed “proportionally on districts and capital cities”, one deputy for 10.000 inhabitants²⁵¹. Therefore, it abrogated the provision from 28th of June 1848, according to which the National

Constituanta începea activitatea la 25 august/6 septembrie 1848¹²⁶. Deputații desemnau „o comisie preparatorie, compusă de un președinte care va fi cel mai bătrân dintre toți” și doi secretari aleși care verificau „titlurile majorității deputaților”. Totodată, Constituanta alegea un guvern interimar care conducea „până la alegerea și întărirea noului domn”. Ulterior, Guvernul provizoriu a adoptat un alt decret¹²⁷ conform căruia alegerile se amânau pentru 19/31 august 1848, respectiv 29 august/10 septembrie 1848. Constituanta era convocată la 6/18 septembrie 1848. Dar, derularea evenimentelor din perioada următoare nu a permis Adunării Constituante să-și înceapă lucrările.

Deși revoluția a fost înfrântă, exilul la care au fost condamnați fruntașii revoluționari a determinat și o mai strânsă colaborare între reprezentanții națiunii române și cercurile înaintate europene.

Momentul revoluționar 1848, pe lângă revendicările economice și sociale cărora le dă expresie, este unul de răscruce pentru afirmarea ideilor de libertate și reformă politică, având ca obiectiv major tocmai *introducerea unui regim constituțional și democratic modern, bazat pe principiul suveranității poporului, al separării puterilor în stat și al alegerii libere a corpului legislativ*.

După înfrângerea revoluției, idealurile democratice privind organizarea instituțiilor politice pe suportul principiului suveranității populare, al votului universal și al separării puterilor, au fost reactivate în noile condiții ale luptei pentru formarea statului național unitar.

Assembly was supposed to consist of 300 deputies²⁵². At the same time, peasants were supposed to vote through their deputies appointed each by 25 families. The primary elections from the villages were established for 9/21st of August 1848, and the elections for the Constituent Assembly for 18/30th of August 1848. The Constituent Assembly was supposed to begin its activity on 25th of August/6th of September 1848²⁵³. The deputies appointed a “preparatory commission, consisting of a president who was the oldest of all” and two secretaries that checked “the titles of the majority of deputies”. At the same time, the Constituent Assembly elected an interim government that ruled until “the election and consolidation of the new voivode”. Later on, the temporary Government adopted another decree²⁵⁴ according to which elections were postponed for 19/31st of August 1848, respectively 29th of August/10th of September 1848. The Constituent Assembly was called on 6/18th of September 1848. But, the development of the events from the following period did not allow the Constituent Assembly to begin its works.

Although the revolution was defeated, the exile sentenced for the revolutionary heads caused a tighter collaboration between the representatives of the Romanian nation and the high European circles.

The revolutionary moment 1848, except for its economic and social claims it expressed, is a crossroad moment for expressing the ideas of liberty and political reform, having the major task of *introducing a modern constitutional and democratic regime, based on the principle of peoples’ sovereignty, the principle of state powers separation and free election of the legislative body*.

After the revolution was defeated, the democratic goals regarding the organization of political institutions based on the principle of peoples’ sovereignty, of universal vote and powers separation, were reactivated under the new circumstances of the struggle to form the unitarian national state.

- ¹ *Istoria Românilor*, VII/I, p. 241.
- ² *Ibidem*.
- ³ *Ibidem*, p. 245.
- ⁴ Dan Berindei, *Revoluția română din 1848-1849. Însemnătatea și programele ei*, București, Editura Enciclopedică, 1998, p. 11.
- ⁵ V. Șotropa, *Proiecte de constituție, programe de reformă și petițiile de drepturi din Țările Române din sec. al XVIII-lea și în prima jumătate a sec. XIX*, Ed. Academiei, București, 1976 p. 138.
- ⁶ *Ibidem*.
- ⁷ Gh. Georgescu-Buzău, *Activitatea lui N. Bălcescu pentru pregătirea dezlănțuirii Revoluției din 1848*, în „Studii”, nr. 1/1956, p. 46-47.
- ⁸ *Istoria Românilor*, VII/I, p. 252.
- ⁹ *Anul 1848 în Principatele Române*, Acte și documente I, p. 176-179.
- ¹⁰ Cornelia Bodea, *1848 la Români. O istorie în date și mărturii*, București, Ed. Enciclopedică, 1998, p. 359.
- ¹¹ *Anul 1848 în Principatele Române*, I, p. 177.
- ¹² *Ibidem*.
- ¹³ Cornelia Bodea, *Lupta românilor pentru unitatea națională. 1834-1849*, București, Ed. Academiei, 1967, p. 120.
- ¹⁴ N. Adăniloiaie, *Revoluția de la 1848 și problema unității naționale*, în N. Adăniloiaie, D. Berindei (coord.), *Revoluția de la 1848 în Țările Române*, București, Ed. Academiei, 1974, p. 76.
- ¹⁵ *Anul 1848 în Principatele Române*, I, p. 177.
- ¹⁶ Cornelia Bodea, *1848 la Români*, I, p. 388.
- ¹⁷ Vl. Osiac, *Revoluția română de la 1848-1849*, în „Historica”, anul II, nr. 2(3)/2002, p. 9.
- ¹⁸ *Istoria Parlamentului și a vieții parlamentare din România, până la 1918*, București, Ed. Academiei, 1983, p. 59.
- ¹⁹ *Anul 1848 în Principatele Române*, I, p. 177.
- ²⁰ *Ibidem*.
- ²¹ *Ibidem*.
- ²² *Ibidem*, p. 179.
- ²³ *Ibidem*.
- ²⁴ *Ibidem*.
- ²⁵ *Ibidem*.
- ²⁶ Damian Hurezeanu, *1848-moment înnoitor în istoria României*, în „Revista de istorie”, tom 41, nr. 4/1988, p. 372.
- ²⁷ *** *Istoria dreptului românesc*, II/I, București, Ed. Academiei Române, 1984, p. 134.
- ²⁸ Keith Hitchins, *Românii. 1774-1866*, București, Editura Humanitas, 1998, p. 293.
- ²⁹ *Anul 1848 în Principatele Române*, I, p. 414-430.
- ³⁰ V. Șotropa, *op. cit.*, p. 204; Dan Berindei, *Revoluția română din 1848-1849. Însemnătatea și programele ei*, București, Ed. Enciclopedică, 1998, p. 205.
- ³¹ *Anul 1848 în Principatele Române*, I, p. 457-459.
- ³² Valerian Popovici, *Dezvoltarea mișcării revoluționare din Moldova după evenimentele din martie 1848*, în „Studii și Cercetări Științifice”, Iași, nr. 1-2/1954, Dan Bogdan, Viorel Știrbei, *Pe urmele lui Alexandru Ioan Cuza*, București, Editura Sport-Turism, 1985, p. 51.
- ³³ V. Maciu, *Caracterul unitar al revoluției din 1848 în Țările Române*, în „Studii”, 21, 1968, 5, p. 835.
- ³⁴ N. Adăniloiaie, *op. cit.*, p. 80.
- ³⁵ *** *Istoria dreptului românesc*, II/I, p. 135.
- ³⁶ Cornelia Bodea, *1848 la români*, I, p. 507-507, p. 442-449.
- ³⁷ *Anul 1848 în Principatele Române*, IV, p. 89-137.
- ³⁸ *Ibidem*, p. 109-110.
- ³⁹ *Ibidem*, p. 105.
- ⁴⁰ Keith Hitchins, *op. cit.*, p. 293.
- ⁴¹ *** *Istoria dreptului românesc*, II/I, p. 135.
- ⁴² *Anul 1848 în Principatele Române*, III, p. 131-142.
- ⁴³ V. Șotropa, *op. cit.*, p. 211.
- ⁴⁴ *Istoria Parlamentului și a vieții parlamentare din România*, p. 60-61.
- ⁴⁵ Mihail Kogălniceanu, *Scrisori alese*, București, 1924, p. 131-132.
- ⁴⁶ Teodor Bălan, *Revoluția română din 1848*, București, 1969, p. 76.
- ⁴⁷ *Anul 1848 în Principatele Române*, III, p. 131.
- ⁴⁸ *Ibidem*, p. 131-132.
- ⁴⁹ *Ibidem*, p. 132.

- ⁵⁰ *Ibidem*.
- ⁵¹ *Ibidem*, p. 133.
- ⁵² D. Berindei, *Evoluția istorică a instituției Senatului*, în *Istoria Senatului României*, (Nicolae Văcăroiu, Constantin Sava – coord.), București, Regia Autonomă Monitorul Oficial, 2004, p. 27.
- ⁵³ *Istoria Parlamentului și a vieții parlamentare din România*, p. 61.
- ⁵⁴ *Anul 1848 în Principatele Române*, III, p. 134.
- ⁵⁵ *Ibidem*.
- ⁵⁶ V. Șotropa, *op. cit.*, p. 217.
- ⁵⁷ *Anul 1848 în Principatele Române*, III, p. 136.
- ⁵⁸ V. Șotropa, *op. cit.*, p. 218-219.
- ⁵⁹ Idem, *Proiectul de constituție al lui Mihail Kogălniceanu, din 1848, în contextul ideologiei revoluționarilor din Țările Române*, în „Anuarul Institutului de Istorie și Arheologie <<A. D. Xenopol>>”, X, 1973, p. 241; Dan Berindei, *Revoluția română din 1848-1849. Însemnătatea și programele ei*, p. 37.
- ⁶⁰ Ioan Stanomir, *Libertate, lege și drept. O istorie a constituționalismului românesc*, București, Editura Polirom, 2005, p. 30.
- ⁶¹ Dan Berindei, *Revoluția română din 1848-1849. Însemnătatea și programele ei*, p. 35.
- ⁶² George Georgiu, *Istoria culturii române moderne, ed. a II-a*. București, Ed. Comunicare.ro, 2002, p. 105.
- ⁶³ *Anul 1848 în Principatele Române*, I, p. 376-378; V. Șotropa, *op. cit.*, p. 142.
- ⁶⁴ *Anul 1848 în Principatele Române*, I, p. 377.
- ⁶⁵ *Ibidem*.
- ⁶⁶ *Ibidem*, p. 378.
- ⁶⁷ *Ibidem*, 460-467; V. Șotropa, *op. cit.*, p. 142-144.
- ⁶⁸ Keith Hitchins, *op. cit.*, p. 294.
- ⁶⁹ Virgil Ionescu, *Ion Ghica, autor al broșurii pașoptiste Ce sunt meseriașii? și colaborator la gazeta unionistă Steaua Dunării*, în „Revista de istorie și teorie literară”, nr. 3/1967, p. 466-470.
- ⁷⁰ *Anul 1848 în Principatele Române*, I, p. 464.
- ⁷¹ *Ibidem*.
- ⁷² Ioan Stanomir, *Nașterea Constituției. Limbaj și drept în Principate până la 1866*, București, Ed. Nemira, 2004, p. 191.
- ⁷³ *Anul 1848 în Principatele Române*, I, p. 438-442.
- ⁷⁴ V. Șotropa, *op. cit.*, p. 176.
- ⁷⁵ *Anul 1848 în Principatele Române*, II, p. 146-147, 197-201, 642-643, 699-700, 711-71; III, 118-121, 121-130, 358-360; IV, 152-154, 387-388, 400-401, 428-429, 526-530, 592-596, 622-624, 624-629, 659-674.
- ⁷⁶ Radu Tomoișă, *Concepțiile conservatoare legitimize de la 1848 în Țara Românească*, în *Curenți și orientări în istoria filozofiei românești*, București, Editura Academiei Române, 1967, p. 59.
- ⁷⁷ *Ibidem*.
- ⁷⁸ *Anul 1848 în Principatele Române*, II, p. 58-59, 158-167.
- ⁷⁹ V. Șotropa, *op. cit.*, p. 198.
- ⁸⁰ *Anul 1848 în Principatele Române*, III, p. 281-282, IV, p. 373-374, 414-420, 466-472, 624-629, V, p. 761-762, Ion Ghica, *Amintiri din pribegia după 1848*, București, 1889, p. 115-119, 132-145.
- ⁸¹ V. Șotropa, *op. cit.*, p. 197-198.
- ⁸² *Ibidem*, p. 202.
- ⁸³ *Ibidem*, p. 202-203.
- ⁸⁴ Ion Chirtoagă, *Imperiul Otoman și sud-estul european (până la 1878)*, Brăila, Ed. Istros, 2004, p. 184.
- ⁸⁵ V. Șotropa, *op. cit.*, p. 175.
- ⁸⁶ *Anul 1848 în Principatele Române*, I, p. 490-501, Dan Berindei, *Programul intern al revoluției române din 1848-1849*, în N. Adăniloae, D. Berindei, *Revoluția de la 1848 în Țările Române*, p. 46-47.
- ⁸⁷ Ioan Stanomir, *Libertate, lege și drept. O istorie a constituționalismului românesc*, p. 25.
- ⁸⁸ Avram Giurcă, *Semnificația politică a revoluției de la 1848 și Constituția Republicii Populare Române*, în „Nicolae Bălcescu. Revista Colegiului Popular <<Nicolae Bălcescu>> Craiova”, anul I, nr. 1-2, 1948, p. 2; *Istoria Românilor*, VIII/I, p. 281.
- ⁸⁹ Dan Berindei, *Revoluția română din 1848-1849. Însemnătatea și programele ei*, p. 28.
- ⁹⁰ Mihai T. Oroveanu, *Istoria dreptului românesc și evoluția instituțiilor constituționale*, București, Ed. Cerma, 1992, p. 219.
- ⁹¹ *Anul 1848 în Principatele Române*, I, p. 491.
- ⁹² *Ibidem*, p. 492; Avram Giurcă, *op. cit.*, p. 3.
- ⁹³ *Istoria Senatului României*, p. 27.

- ⁹⁴ *Ibidem.*
- ⁹⁵ *Ibidem.*
- ⁹⁶ *Istoria Parlamentului și a vieții parlamentare din România*, p. 62.
- ⁹⁷ Oana Ilie, Cornel Constantin Ilie, *op. cit.*, p. 10; *Istoria Senatului României*, p. 28.
- ⁹⁸ *Mémoire justificatif de la Révolution Roumaine de 11 (23) juin 1848*, f.a., p. 8 ; Avram Giurcă, *op. cit.*, p. 3; *Anul 1848 în Principatele Române*, I, p. 495.
- ⁹⁹ *Ibidem.*, p. 493.
- ¹⁰⁰ *Ibidem.*
- ¹⁰¹ *Ibidem.*
- ¹⁰² *Ibidem.*, p. 494.
- ¹⁰³ V. Șotropa, *op. cit.*, p. 183.
- ¹⁰⁴ *Anul 1848 în Principatele Române*, I, p. 495.
- ¹⁰⁵ *Ibidem.*, p. 496.
- ¹⁰⁶ Radu Carp, *Responsabilitatea ministerială*, p. 154.
- ¹⁰⁷ *Ibidem.*
- ¹⁰⁸ *Ibidem.*, p. 491.
- ¹⁰⁹ Apostol Stan, Mircea Iosa, *Istoria Parlamentului și a vieții parlamentare din România până la 1918*, București, 1983, p. 52.
- ¹¹⁰ Radu Carp, *Responsabilitatea ministerială*, București, Ed. All Beck, 2003, p. 153.
- ¹¹¹ R. Carp, I. Stanomir, L. Vlad, *Între Pravilă și Constituție. O istorie a începuturilor constituționale românești*, București, Ed. Nemira, 2002, p. 36.
- ¹¹² Tudor Drăganu, *Drept constituțional și instituții politice*, vol. I, p. 286.
- ¹¹³ *Ibidem.*
- ¹¹⁴ Dionisie Ionescu, Gheorghe Tuțui, Gheorghe Matei, *Dezvoltarea constituțională a statului român*, București, Ed. Științifică, 1957, p. 111-114.
- ¹¹⁵ Valeriu Șotropa, *Problema naturii juridice a Proclamației de la Izlaz*, în „Studii și cercetări juridice”, an XII, 1967, nr. 2, p. 219-230.
- ¹¹⁶ Tudor Drăganu, *Natura juridică a Proclamației de la Izlaz*, în „Studia Universitatis Babeș-Bolyai”, series III Oeconomica et Iurisprudentia, fasciculus 2, 1961, p. 113-118.
- ¹¹⁷ I. Vântu, G. G. Florescu, *Unirea Principatelor în lumina actelor fundamentale și constituționale*, București, Editura Științifică, 1965, p. 63-66.
- ¹¹⁸ Nicolae Bălcescu, *Ion Ghica. Amintiri din pribegie după 1848*, vol. II, București, p. 215; Nicolae Iorga, *Istoria poporului român*, vol. IV, București, 1927, p. 101.
- ¹¹⁹ Idem, *Istoria românilor*, vol. IX, București, 1938, p. 152.
- ¹²⁰ V. Onișor, *Istoria dreptului român*, Cluj Napoca, 1925, p. 331.
- ¹²¹ D. Berindei, *Pe urmele lui Nicolae Bălcescu*, București, Editura Sport Turism, 1984, p. 162.
- ¹²² *** *Istoria Senatului României*, p. 27.
- ¹²³ *Ibidem.*
- ¹²⁴ *Anul 1848 în Principatele Române*, II, p. 497.
- ¹²⁵ *Ibidem.*, p.168-169.
- ¹²⁶ *Ibidem.*, p. 499-500; D. Berindei, *Evoluția istorică a instituției Senatului*, în Nicolae Văcăroiu, Constantin Sava (coord.), *Istoria Senatului României*, p. 27.
- ¹²⁷ *Ibidem.*, p. 28.
- ¹²⁸ *Romanians' History*, VII/I, p. 241.
- ¹²⁹ *Ibidem.*
- ¹³⁰ *Ibidem.*, p. 245.
- ¹³¹ Dan Berindei, *The Romanian Revolution from 1848-1849. Its Meaning and Platforms*, Bucharest, Encyclopaedic Press, 1998, p. 11.
- ¹³² V. Șotropa, *Constitution projects, reform platforms and petitions of rights in the Romanian Countries in the 18th century and the first half of the 19th century*, Bucharest, Academy Press, 1976, p. 138.
- ¹³³ *Ibidem.*
- ¹³⁴ Gh. Georgescu-Buzău, *N. Bălcescu's activity for preparing the burst of the Revolution from 1848*, in “Studies”, nr. 1/1956, p. 46-47.
- ¹³⁵ *Romanians' History*, VII/I, p. 252.
- ¹³⁶ *Year 1848 in the Romanian Principalities. Deeds and documents*, I, p. 176-179.
- ¹³⁷ Cornelia Bodea, *1848 at Romanians. A history in dates and confessions*, Bucharest, Encyclopaedic Press, 1998, p. 359.

- ¹³⁸ *Year 1848 in the Romanian Principalities*, I, p. 177
- ¹³⁹ *Ibidem*.
- ¹⁴⁰ Cornelia Bodea, *Romanians' fight for national union. 1834-1849*, Bucharest, Academy Press, 1967, p. 120.
- ¹⁴¹ N. Adăniloiaie, *The Revolution from 1848 and the problem of national union*, in N. Adăniloiaie, D. Berindei (coord.), *The Revolution from 1848 in the Romanian Countries*, Bucharest, Academy Press, 1974, p. 76.
- ¹⁴² *Year 1848 in the Romanian Principalities*, I, p. 177.
- ¹⁴³ Cornelia Bodea, *1848 at Romanians*, I, p. 388.
- ¹⁴⁴ Vl. Osiac, *The Romanian Revolution from 1848-1849*, in „Historica”, 2nd year, nr. 2(3)/2002, p. 9.
- ¹⁴⁵ *The history of the Parliament and the parliamentary life in Romania, until 1918*, Bucharest, Academy Press, 1983, p. 59.
- ¹⁴⁶ *Year 1848 in the Romanian Principalities*, I, p. 177.
- ¹⁴⁷ *Ibidem*.
- ¹⁴⁸ *Ibidem*.
- ¹⁴⁹ *Ibidem*, p. 179.
- ¹⁵⁰ *Ibidem*.
- ¹⁵¹ *Ibidem*.
- ¹⁵² *Ibidem*.
- ¹⁵³ Damian Hurezeanu, *1848-a new moment in the Romanian history*, in „History magazine”, tom 41, nr. 4/1988, p. 372.
- ¹⁵⁴ *** *History of Romanian law*, II/I, Bucharest, Romanian Academy Press, 1984, p. 134.
- ¹⁵⁵ Keith Hitchins, *the Romanians. 1774-1866*, Bucharest, Humanitas Press, 1998, p. 293.
- ¹⁵⁶ *Year 1848 in the Romanian Principalities*, I, p.414-430
- ¹⁵⁷ V. Șotropa, *op. cit.*, p. 204; Dan Berindei, *The Romanian Revolution from 1848-1849. Its Meaning and Platforms*, Bucharest, Encyclopaedic Press, 1998, p. 205.
- ¹⁵⁸ *Year 1848 in the Romanian Principalities*, I, p. 457-459.
- ¹⁵⁹ Valerian Popovici, *Development of the revolutionary movement in Moldavia after the events from March 1848*, in “Scientific Studies and Researches”, Iași, nr. 1-2/1954, Dan Bogdan, Viorel Știrbei, *Following Alexandru Ioan Cuza*, Bucharest, Sport-Tourism Press, 1985, p. 51.
- ¹⁶⁰ V. Maciu, *The unitarian character of the Romanian revolution from 1848 in the Romanian Countries*, in „Studies”, 21, 1968, 5, p. 835
- ¹⁶¹ N. Adăniloiaie, *op. cit.*, p. 80.
- ¹⁶² *** *History of Romanian law*, II/I, p. 135.
- ¹⁶³ Cornelia Bodea, *1848 at Romanians*, I, p. 507-507, p. 442-449.
- ¹⁶⁴ *Year 1848 in the Romanian Principalities*, IV, p. 89-137.
- ¹⁶⁵ *Ibidem*, p. 109-110.
- ¹⁶⁶ *Ibidem*, p. 105
- ¹⁶⁷ Keith Hitchins, *op. cit.*, p. 293.
- ¹⁶⁸ *** *History of Romanian law*, II/I, p. 135.
- ¹⁶⁹ *Year 1848 in the Romanian Principalities*, III, p. 131-142.
- ¹⁷⁰ V. Șotropa, *op. cit.*, p. 211.
- ¹⁷¹ *The history of the Parliament and the parliamentary life in Romania*, p. 60-61.
- ¹⁷² Mihail Kogălniceanu, *Select Writings*, Bucharest, 1924, p. 131-132.
- ¹⁷³ Teodor Bălan, *The Romanian Revolution from 1848*, Bucharest, 1969, p. 76.
- ¹⁷⁴ *Year 1848 in the Romanian Principalities*, III, p. 131.
- ¹⁷⁵ *Ibidem*, p. 131-132.
- ¹⁷⁶ *Ibidem*, p. 132
- ¹⁷⁷ *Ibidem*,
- ¹⁷⁸ *Ibidem*, p. 133
- ¹⁷⁹ D. Berindei, *Historical Evolution of the Senate*, in *Romanian senate History*, (Nicolae Văcăroiu, Constantin Sava – coord.), Bucharest, Regia Autonomă „Official Gazette”, 2004, p. 27.
- ¹⁸⁰ *The history of the Parliament and the parliamentary life in Romania*, p. 61.
- ¹⁸¹ *Year 1848 in the Romanian Principalities*, III, p. 134.
- ¹⁸² *Ibidem*
- ¹⁸³ V. Șotropa, *op. cit.*, p. 217.
- ¹⁸⁴ *Year 1848 in the Romanian Principalities*, III, p. 136.
- ¹⁸⁵ V. Șotropa, *op. cit.*, p. 218-219.

- ¹⁸⁶ Idem, *Mihail Kogălniceanu's Constitution project, from 1848, in the context of revolutionaries' ideology from the Romanian Country*, in the Yearly Book of the Institute of History and Archaeology <<A. D. Xenopol>>", X, 1973, p. 241; Dan Berindei, *The Romanian Revolution from 1848-1849. Its Meaning and Platforms*, p. 37.
- ¹⁸⁷ Ioan Stanomir, *Freedom, law and right. A history of Romanian constitutionalism*, Bucharest, Polirom Press, 2005, p. 30.
- ¹⁸⁸ Dan Berindei, *The Romanian Revolution from 1848-1849. Its Meaning and Platforms*, p. 35.
- ¹⁸⁹ George Georgiu, *History of modern Romanian culture, ed. a II-a.*, Bucharest, Ed. Comunicare.ro, 2002, p. 105.
- ¹⁹⁰ *Year 1848 in the Romanian Principalities*, I, p. 376-378; V. Șotropa, *op. cit.*, p. 142.
- ¹⁹¹ *Year 1848 in the Romanian Principalities*, I, p. 377.
- ¹⁹² Ibidem
- ¹⁹³ Ibidem, p. 378.
- ¹⁹⁴ Ibidem, 460-467; V. Șotropa, *op. cit.*, p. 142-144.
- ¹⁹⁵ Keith Hitchins, *op. cit.*, p. 294.
- ¹⁹⁶ Virgil Ionescu, *Ion Ghica, author from the brochure What are handicraftsmen? And collaborator at the unionist gazette Danube Star*, in "Magazine of history and literary theory, nr. 3/1967, p. 466-470.
- ¹⁹⁷ *Year 1848 in the Romanian Principalities*, I, p. 464.
- ¹⁹⁸ Ibidem
- ¹⁹⁹ Ioan Stanomir, *The birth of the Constitution. Language and law in the Principalities before 1866*, Bucharest, Nemira Press, 2004, p. 191.
- ²⁰⁰ *Year 1848 in the Romanian Principalities*, I, p. 438-442.
- ²⁰¹ V. Șotropa, *op. cit.*, p. 176.
- ²⁰² *Year 1848 in the Romanian Principalities*, II, p. 146-147, 197-201, 642-643, 699-700, 711-71; III, 118-121, 121-130, 358-360; IV, 152-154, 387-388, 400-401, 428-429, 526-530, 592-596, 622-624, 624-629, 659-674.
- ²⁰³ Radu Tomoigă, *Legitimate conservatism beliefs from 1848 in the Romanian Country in Currents and orientation in the History of Romanian philosophy*, Bucharest, Romanian Academy Press, 1967, p. 59.
- ²⁰⁴ Ibidem
- ²⁰⁵ *Year 1848 in the Romanian Principalities*, II, p. 58-59, 158-167.
- ²⁰⁶ V. Șotropa, *op. cit.*, p. 198.
- ²⁰⁷ *Year 1848 in the Romanian Principalities*, III, p. 281-282, IV, p. 373-374, 414-420, 466-472, 624-629, V, p. 761-762, Ion Ghica, *Memories from the wandering after 1848*, Bucharest, 1889, p. 115-119, 132-145.
- ²⁰⁸ V. Șotropa, *op. cit.*, p. 197-198.
- ²⁰⁹ Ibidem, p. 202.
- ²¹⁰ Ibidem, p. 202-203.
- ²¹¹ Ion Chirtoagă, *The Ottoman Empire and the European South-East (before 1878)*, Brăila, Ed. Istros, 2004, p. 184.
- ²¹² V. Șotropa, *op. cit.*, p. 175.
- ²¹³ *Year 1848 in the Romanian Principalities*, I, p. 490-501, Dan Berindei, *The internal platform of the Romanian revolution from 1848-1849*, în N. Adăniloiaie, D. Berindei, *The Revolution from 1848 in the Romanian Countries*, p. 46-47.
- ²¹⁴ Ioan Stanomir, *Freedom, law and right. A history of Romanian constitutionalism*, p. 25.
- ²¹⁵ Avram Giurcă, *The political meaning of the revolution from 1848 and the Constitution of the Romanian Popular Republic*, in „Nicolae Bălcescu. The Magazine of the Popular College <<Nicolae Bălcescu>> Craiova”, 1st year, nr. 1-2, 1948, p. 2; *Romanians' History*, VII/I, p. 281.
- ²¹⁶ Dan Berindei, *The Romanian Revolution from 1848-1849. Its Meaning and Platforms*, p. 28.
- ²¹⁷ Mihai T. Oroveanu, *History of Romanian law and the evolution of constitutional institutions*, Bucharest, Ed. Cerma, 1992, p. 219.
- ²¹⁸ *Year 1848 in the Romanian Principalities*, I, p. 491.
- ²¹⁹ Ibidem, p. 492; Avram Giurcă, *op. cit.*, p. 3.
- ²²⁰ *Romanian Senate History*, p. 27
- ²²¹ Ibidem
- ²²² Ibidem
- ²²³ *The history of the Parliament and the parliamentary life in Romania*, p. 62.
- ²²⁴ Oana Ilie, Cornel Constantin Ilie, *op. cit.*, p. 10; *Romanian Senate History*, p. 28.
- ²²⁵ *Mémoire justificatif de la Révolution Roumaine de 11 (23) juin 1848*, f.a., p. 8 ; Avram Giurcă, *op. cit.*, p. 3; *Year 1848 in the Romanian Principalities*, I, p. 495.
- ²²⁶ Ibidem, p. 493

- ²²⁷ *Ibidem*
²²⁸ *Ibidem*
²²⁹ *Ibidem*, p. 494
²³⁰ V. Șotropa, *op. cit.*, p. 183.
²³¹ *Year 1848 in the Romanian Principalities*, I, p. 495
²³² *Ibidem*, p. 496
²³³ Radu Carp, *Ministerial Responsibility*, p. 154.
²³⁴ *Ibidem*.
²³⁵ *Ibidem*, p. 491
²³⁶ Apostol Stan, Mircea Iosa, *The history of the Parliament and the parliamentary life in Romania until 1918*, Bucharest, 1983. p. 52.
²³⁷ Radu Carp, *Ministerial Responsibility*, Bucharest, All Beck Press, 2003, p. 153.
²³⁸ R.Carp, I. Stanomir, L. Vlad, *Between “Law” and “Constitution. History of Romanian constitutional beginnings*, Bucharest, Nemira Press, 2002, p. 36.
- ²³⁹ Tudor Drăganu, *Constitutional law and political institutions*, vol. I, p. 286.
²⁴⁰ *Ibidem*
²⁴¹ Dionisie Ionescu, Gheorghe Țuțui, Gheorghe Matei, *The constitutional development of the Romanian state*, Bucharest, Scientific Press, 1957.p. 111-114.
²⁴² Valeriu Șotropa, *The matter of the juridical nature of the Proclamation from Izlaz*, in “Juridical studies and researches”, an XII, 1967, nr. 2, p. 219-230.
²⁴³ Tudor Drăganu, *The juridical nature of the Proclamation from Izlaz*, in „Studia Universitatis Babeș-Bolyai”, series III economica et Iurisprudentia, fasciculus 2, 1961, p. 113-118.
²⁴⁴ I. Vântu, G. G. Florescu, *Principalities union in the light of fundamental and constitutional acts*, Bucharest, Scientific Press, 1965, p. 63-66.
²⁴⁵ Nicolae Bălcescu, *Ion Ghica. Memories from wandering after 1848*, vol. II, Bucharest, p. 215; Nicolae Iorga, *The history of the Romanian people*, vol. IV, Bucharest, 1927, p. 101.
²⁴⁶ Idem, *Romanians’ History*, vol. IX, Bucharest, 1938, p. 152.
²⁴⁷ V. Onișor, *History of Romanian law*, Cluj Napoca, 1925, p. 331.
²⁴⁸ D. Berindei, *Following Nicolae Bălcescu*, Bucharest, Sport Tourism Press, 1984, p. 162.
²⁴⁹ *** *Romanian Senate History*, p. 27.
²⁵⁰ *Ibidem*
²⁵¹ *Year 1848 in the Romanian Principalities*, II, p. 497.
²⁵² *Ibidem*, p.168-169.
²⁵³ *Ibidem*, p. 499-500; D. Berindei, *The historical evolution of the Senate institution*, in Nicolae Văcăroiu, Constantin Sava (coord.), *Romanian Senate History*, p. 27.
²⁵⁴ *Ibidem*, p. 28